

Upravništvo, Ljubljana, Knafljeva
ulica 6 — Telefon št. 3122, 3123,
3124, 3125, 3126.
Inseratni oddelk: Ljubljana, Selen-
burgova ul. 6 — Tel. 3392, 3492.
Podružnica Maribor: Grajski trg 7.
Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ul. št. 2
Telefon št. 190.
Računi pri post. ček. zavodih: Ljub-
ljana št. 11 842, Praga čisto 78.180,
Wien št. 105 241.

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.
Naročnina znaša mesečno Din 25.—
Za inozemstvo Din 40.—.

Uredništvo:
Ljubljana, Knafljeva ulica 6, telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126. Maribor,
Grajski trg št. 7, telefon št. 2440,
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1,
telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo.

Rešitev rumunske vladne krize

Rumunska vladna kriza se je proti pričakovanju malo zavlekla. Že ta okoliščina sama ni v skladu z rumunskimi političnimi tradicijami, v popolnem nasprotju z njimi pa je način, kako je bila vladna kriza rešena. Doslej je veljalo skoraj za pravilo, da se je vsaka štiri leta, ko je potekla funkcijska doba parlamentu, režim menjal, pa da je potem ta režim dobil pri volitvah večino in ostal na krmlu do novih parlamentarnih volitev.

Tudi letos se je pričakovalo, da se bo kriza razvijala na enak način. Za prevzem vlade so prišli v prvi vrsti v poštev agrarci, ki so od vseh opozicijskih strank najmočnejši. Vendar se je med poznavalci rumunskih političnih razmer že več časa zatiralo, da je treba računati tudi z možnostjo, da agrarci ne dobe vlade, temveč da ostane kljub dosedanjim drugačnim običajem še na krmlu sedanja liberalna vlada pod Tatarescovim vodstvom.

Tako se je tudi res zgodilo. Ko je kralj sprejel demisijsko Tatarescove vlade, je mandat za sestavo nove vlade sicer najprej poveril Mihalaku, predstavniku agrarcev, tako zvanih caranistov. Toda omejil je mandat na pogoji, da mora Mihalake sestaviti svojo vlado skupno z Vajdo Voevodom, nekdanjim caranistom, ki pa je kasneje prešel v desničarski tabor in postal vodja precej hitlerjevske poboravne »rumunske fronte«. S tem je bila Mihalakova misija že vnaprej obsojena toliko, kakor na neuspeh, kajti caranisti veljajo za odločne demokrate, na si je bilo težko zamisliti njihovo sodelovanje z voditeljem protidemokratsko usmerjene skupine.

Kakšni motivi so vodili kralja Karola, da je staval Mihalaku tako zahtevo, v javnosti še ni znano in se zlasti tako od daleč ne da presoditi. Nekateri komentariji se glasijo, da »telo ni bil naklonjen misli na caranistično vlado, ker veljalo v bukreških konservativnih krogih za preveč levičarsko radikalne. Bolj verjetna pa je druga razlaga, da kraljev namen ni bil onemogočiti že v naprej caranistično vlado, temveč je hotel s pritegnitvijo desničarjev ustvariti le nekaj protitež, s čemur naj bi se preprečili morebitni risksantni eksperimenti, ki bi jih utegnili morda tvegati homogeno caranistična vlada. Izključeno tudi ni, da so igrali vlogo še stari računi iz dobe, ko se je kralj Karol povrnil na rumunski prestol.

Naj je bilo že tako ali drugače, izkazalo se je res, da je kombinacija, kakršno je začrtal kralj, v praksi nemogoča. Mihalake se je sicer sestal na formalen posvet z voditeljem rumunske fronte Voevodom, takoj po sestanku pa je vrnil kralju poverjeni mu mandat ter se odpovedal formiranju svoje vlade, ako kralj vztraja pri zahtevi po sodelovanju z Vajdo Voevodom. Vlada je pri tem pogoju vztrajala in Mihalakova misija se je definitivno ponesrečila.

Mandat je nato dobil dosednji ministrijski predsednik Tatarescu. Bil je tudi edini, ki je prišel resno v poštev, ker razen liberalcev in agrarcev momentano ni politične skupine, ki bi mogla računati na zmago pri volitvah. Tudi Tatarescov mandat ni bil neomejen. Po kraljevi želji je najprej poskušal doseči sporazum s skupino liberalnih disidentov, ki jo vodi George Bratianu, in ki se je bila l. 1930 ločila od liberalne stranke. Ta skupina pri dosedanjih volitvah sicer ni »osegala nobenih uspehov, oila pa je vendar stalno zastopana v parlamentu ter ima vlasti med meščanstvom in v gospodarskih krogih močno zaslobo. Tatarescova porazila z njo so ostala brez uspeha, vendar na kralji to pot ni vztrajal pri svojem pogotju. Ko se je Tatarescu posrečilo pridobiti za sodelovanje skupino znanega profesorja Jorga in dobiti pristaneke Vajde Voevoda za skupen valilni nastop, je kralj odobril njegovo vlado.

Svojo prvo veliko preizkušnjo bo morala obnovljena Tatarescova vlada prebiti ob parlamentarnih volitvah, ki bodo še to leto, drugače pa kmalu v začetku prihodnjega leta. Ako hočejo računati na zanesljivo in trajno večino v novi skupščini, mora vlada dobiti najmanj 40% vseh oddanih glasov. Pri nedavnih občinskih volitvah Tatarescova stranka tega odstotka ni dosegla. Toda doslej se v Rumuniji še ni nikdar zgodilo, da bi kaka vlada pri parlamentarnih volitvah ne zmagala. Čeprav je imela med masami manj zaslobo, kakor jo brezdvomno ima Tatarescova stranka. Poleg tega bosta koalicijska s profesorjem Jorgo in volilni sporazum z Voevodovimi desničarji Tatarescu gotovo tudi prinesla nekaj dodatnih glasov. Po vsem tem ni dvomiti, da bo Tatarescova vlada pri volitvah uspešna, čeprav bo borba s caranisti zelo huda.

Novi državni proračun: 12.180 milijonov

Od sedanjega je večji za pet četrt milijarde — Predložen je bil včeraj predsedstvu narodne skupščine — Izjava finančnega ministra

Beograd, 19. novembra. p. Finančni minister g. Dušan Leticia je danes ob 18. obiskal predsednika narodne skupščine g. Stevana Cirića in mu izročil predlog državnega proračuna za leto 1938/39, skupno s finančnim zakonom. Pri tej priliki je finančni minister sprejel novinarje in jim dal izjavo, v kateri je med drugim rekel:

Predlog državnega proračuna in finančnega zakona za leto 1938/39 je bil pravčasno sestavljen in danes predložen narodni skupščini v skladu z določbami ustave. Predloženi proračun je uravnotežen in znaša 12.180 milijonov dinarjev, to je za 1 milijardo 270 milijonov več kakor sedanjí proračun. Ravnotežje v novem proračunu je doseženo brez novih davkov prav tako pa tudi ni predvideno nikakoli povznanje obstoječih davčin. Potrebno kritje je najdeno v povečanju dosedanjih proračunskih dohodkov kot posledica močnejšega pulziranja gospodarskega življenja in okrepitve kupne moči širokih slojev potrošnikov.

V predlogu novega proračuna so morali logično priti do izraza že izvedeni ukrepi vlade za povečanje prejemkov državnih uradnikov ter ves niz gospodarskih ukrepov, ki jih je izdala vlada v svrhu gospodarske osvoboditve našega naroda ter za zadovoljitev največjih interesov naše državne obrambe.

Kako se razdeli povišek proračuna

Državni proračun ni samo računski spis, marveč obsega ves politični program. Lahko se z vsjo upravičenostjo reče, da je ta proračun državno-gospodarski in narodno-obrambni. Od skupnega povečanja v višini 1,27 milijarde dinarjev odpade ena milijarda na državno gospodarstvo in narodno obrambo. Povečanje je torej ali neposredno produktivno, ker ima svoje kritje v povečani produktivnosti in rentabilnosti državnih gospodarskih podjetij, ali pa se nanasa na nujne in nesporne interese varnosti naše državne celine in njene politične neodvisnosti. Ostalo povečanje v višini 270 milijonov obsega že izvršeno povečanje prejemkov državnih namestencev

v višini okrog 140 milijonov (poleg 100 milijonov, ki so v ta namen že zapodeni v povečanju izdatkov za gospodarstvo in narodno obrambo). 30 milijonov je določenih za popravilo cest, okrog 12 milijonov za nastavitve 500 novih učiteljev in 150 profesorjev, pri čemer so zagotovljeni tudi dovoljni krediti za njihovo napredo-

vanje. Za potrebe bolnišnic in higijskih ustanov ter za nastavitve okrog 400 zdravnikov in bolničarjev je predvidenih 15 milijonov, za pospeševanje kmetijstva in živinoreje pa 2 milijona več. Za vse ostale administrativne potrebe vseh ostalih pa-nog državne uprave je predvideno povečanje za skupno 85 milijonov.

Razdelitev državnih izdatkov

1. Vrhovna državna uprava:	24.180.000 Din (—)
dvor	4.200.000 Din (—)
kraljevo namestništvo	15.190.000 Din (+ 1.750.000 Din)
senat	49.127.968 Din (+ 53.700 Din)
narodna skupščina	35.426.648 Din (+ 668.468 Din)
predsedstvo vlade	4.016.573 Din (+ 190.135 Din)
državni svet	11.472.064 Din (+ 611.671 Din)
glavna kontrola	3.096.958 Din (+ 326.035 Din)
civilna hiša	522.879 Din (+ 3.380 Din)
pisarna kraljevih redov	27.856.328 Din (—)
razni izdatki	1.018.716.200 Din (+ 2.716.200 Din)
2. Pokojnine:	103.490.835 Din (—)
3. Invalidnine:	1.015.073.936 Din (— 4.823.059 Din)
4. Državni dolgovi:	394.882.600 Din (+ 35.430.700 Din)
5. Ministrstvo pravde:	939.134.374 Din (+ 68.388.096 Din)
6. Ministrstvo prosvete:	153.918.865 Din (+ 7.239.683 Din)
7. Ministrstvo zunanjih zadev:	242.633.429 Din (+ 20.596.857 Din)
8. Ministrstvo notranjih zadev:	358.523.740 Din (+ 42.282.709 Din)
poveljstvo žandarmerije:	837.138.150 Din (+ 90.370.380 Din)
9. Ministrstvo financ:	2.772.165.957 Din (+ 313.000.000 Din)
10. Ministrstvo vojske:	215.245.536 Din (+ 41.21.591 Din)
11. Ministrstvo za zgradbe:	42.335.993 Din (+ 12.301.460 Din)
12. Ministrstvo za promet:	252.172.281 Din (+ 68.302.991 Din)
gradnja železnic:	2.206.842.983 Din (+ 307.941.606 Din)
uprava drž. železnic:	94.744.938 Din (+ 2.331.628 Din)
rečna plovba:	418.105.159 Din (+ 38.726.748 Din)
13. Ministrstvo za pošto:	126.481.469 Din (+ 16.538.357 Din)
14. Ministrstvo za kmetijstvo:	51.580.828 Din (+ 6.500.000 Din)
15. Ministrstvo za trgovino:	457.580.762 Din (+ 166.031.668 Din)
16. Ministrstvo gozdov:	244.995.850 Din (+ 25.000.000 Din)
17. Ministrstvo soc. politike:	18.864.695 Din (+ 6.100.000 Din)
18. Ministrstvo telesne vzgoje:	40.000.000 Din (—)
19. Rezervni krediti:	12.180.000.000 Din (+ 1.270.000.000 Din)
SKUPNO:	

Lord Halifax pri Hitlerju

V zaupnem krogu sta neuradno obravnavala vse probleme mednarodne politike

Berchtesgaden, 19. novembra. a. Lord Halifax, ki se je pripeljal danes dopoldne ob 10.30 v družbi nemškega zunanjega ministra barona Neuratha v Berchtesgaden, je odšel takoj po svojem prihodu na Berghof, kjer so se takoj začeli razgovori s kancelarjem Hitlerjem in baronom Neurathom.

Kancelar Hitler je sprejel gosta v spremstvu svojega adjutanta Brücknerja na stopnicah svoje hiše in ga priskrben pozdravil. Najprej mu je razkazal hišo, nato pa je z njim in z baronom Neurathom odšel v svojo delovno sobo, kjer so se začeli razgovori. Obravnavali so vse probleme, ki zanjajo obe državi.

Lord Halifax in zunanji minister baron Neurath sta zapustila Berchtesgadensko kma-

lu po 15. uri in odpotovala v Monakovo. V Monakovem si je lord Halifax ogledal poslopje narodno-socialistične stranke ter je zvečer odpotoval v Berlin. Tudi kancelar Hitler je odpotoval v Berlin.

Neurath povabljen v London

Berlin, 19. novembra. b. O včerajšnjem drugem razgovoru lorda Halifaxa z nemškim zunanjim ministrom Neurathom se iz zanesljivega vira poroča, da je lord Halifax v imenu svoje vlade ponovno povabil ministra Neuratha v London, in sicer z željo, da naj bi se ta obisk izvršil čimprej.

Francoska ponudba Nemčiji

Francija vabi Nemčijo k sodelovanju pri izkoriščanju kolonij in ji nudi tudi posojilo

Pariz, 19. novembra. o. Francosko kolonialno ministrstvo je danes objavilo komunique, v katerem poziva Nemčijo k sodelovanju pri eksploataciji francoskih kolonij v Afriki in na Madagascarju. Ministrstvo ponuja Nemcem razne surovine, ki jih jih plačali v blagu ter je pripravilo že poseben načrt za izmenjavo blaga med obema državama, ki bi se urejala po nekakem

blagovnem klirinškem sistemu. Francozi bi Nemcem dobavljali predvsem kavčuk in druge tropske produkte, Nemci pa bi jim za to dajali stroje za gradnjo cest, železniške tračnice in druge take potrebščine za ceste in železniške proge, ki jih nameravajo zgraditi v svojih kolonijah. V okviru tega načrta bi bila Francija pripravljena dati Nemčiji tudi posebno posojilo.

Kitajci ustavili japonsko ofenzivo

Šanghajska kitajska armada zamenjana z novo, moderno oboroženo vojsko

Šanghaj, 19. nov. o. Kitajci so si zgradili od Kašinga do Sučova in dalje proti morju dolgo vrsto povsem modernih utrd, ob katerih se je japonska ofenziva včeraj docela ustavila. Japonci so bili naravnost presenečeni. Kakor se je sedaj zvedelo, je na novi obrambni črti razmeščenih 100.000 kitajskih vojakov, ki so moderno oboroženi in spočiti. Nekaj kilometrov za to črto se razteza druga obrambna črta, ki jo je že zasedla vojska 80.000 vojakov. Poleg tega je na desnem krilu kitajske fronte okrog Kašinga zbrana posebna kitajska vojska, ki šteje 120.000 ljudi in ki ima mnogo prečišči za vsako ceno japonski nader v kitajsko zaledje, vzdolž jugozapadne obale Tajpuškega jezera.

Hongkong, 19. novembra. o. V zadnjih dneh so se večji oddelki japonskih čet izkrcali v južni Kitajski blizu mest Tungčao in Taoming, kitajska kvantunska vojska pa jih je po kratki borbi pognala nazaj na ladje. Pač pa je Japoncem uspelo zavzeti tri otoke v bližini portugalske kolonije Makao. Japonske vojske ladje so se pojavile tudi v bližini obale med Cuatavom in Amojem.

Japonske čete pustošijo v Šanghaju

Šanghaj, 19. novembra. b. Japonske čete so proti nasprotnim odredbam japonskega poveljstva vdrle v mednarodni četrti ter izropale nekaj hiš, na katerih so bile razobešene ameriške in angleške zastave.

Tudi Franciji je grozila državljanska vojna

Ogromna skladišča preko Rena vtihotapljenega vojnega orožja odkrita — Aretacije se nadaljujejo

Pariz, 19. nov. o. Preiskava proti ekstremnim desničarskim zarnikom, ki so se združili v organizacijo »Centrale secrete action revolutionnaire«, se nadaljuje z mrzlično naglico. Iz vseh večjih francoskih mest prihajajo poročila o zaplenbah velikih količin vtihotapljenega orožja in streljiva. Tako so v četrtem pariškem okraju neposredno poleg trga Bastille našli tajno skladišče in v njem 62 ročnih granat, večje število strojne nemškega izvora, več tisoč nabojev in 2.000 nemških pušk. V neki trgovini s starinami so zaplenili 45 strojne najmodernejših sistemov, 134 pušk in 20.000 nabojev. Lastnik trgovine je bil aretiran. V ulici Beaucaire so našli še prav posebno veliko skladišče, v katerem je bilo 1.400 ročnih granat, 14 topov za borbo proti tankom in okrog 100 lažjih strojin.

Na dan prihajajo tudi že imena raznih industrijcev in drugih osebnosti, ki so bile zapletene v zaroto in sedaj aretirane. Tako je bil aretiran posestnik garaže Lamotte-Sentier, sin predsednika upravnega sveta rudniške družbe »Escarter Gnomeron«. Pri vseh aretiranih industrijcih in finančnikih so našli dokumente, ki so bili označeni s šifro SAR. Policija je ugotovila, da so črke te šifre začetnice zarniške organizacije »Secretet action revolutionnaire«.

Organizacija se je razširila že na vso Francijo. Vodil jo je poseben direktorij, ki je bil v tesnih stikih z emisarji dveh ev-

ropskih vesilov. Organizirana je bila čisto po vojaško in razdeljena v brigade, polke, bataljone, čete in celice. Zelo hudo je bil kompromitiran upokojeni pehotni general Dusegnier, ki je zadnje čase bival v Marseilleu. Splošno zatrjujejo, da je bil na čelu vse tajne vojaške organizacije.

Min. predsednik Chautemps je imel sredi daljšo konferenco z notranjim ministrom Dormoyem, na kateri je bilo sklenjeno, da se takoj izvedejo strogi varnostni ukrepi za Pariz in vsa ostala francoska središča. Večji oddelki mobilne garde so tudi danes varovali posamezna ministrstva in druga javna poslopja v Parizu. Slični ukrepi so bili izvršeni v Bordeauxu, Lyonu, Le Havreu, Brestu, Marseilleu in drugih francoskih mestih. Ponekod so bile razpostavljene tudi vojaške straže.

Vladni krogi priznava, da so rezultati dosedanje preiskave v Parizu in posameznih departmanih naravnost presenetljivi. Zarotniki so si zlasti v bližini francoskih vojniških luk, letalskih oporišč in v obmejnih mestih uredili tajne radijske postaje in zapore, v katere so nameravali začasno spraviti vse levičarske politike.

Vojni minister Daladier in general Gamelin sta v zvezi z zaroto odpotovala na inspekcijo v Metz in Strasbourgu. Policijski organi so namreč dognali, da je bila največja količina orožja doslej vtihotapljena preko Rena v Francijo.

Poklonitve našega novega rimskega poslanika

Rim, 19. novembra. AA. (Stefani) Novi jugoslovanski poslanik v Rimu Boško Hristić se je danes poklonil pred grobovi italijanskih vladarjev in Panteonu. Nato je izkazal čast grobu italijanskega neznanega junaka in grobnici, kjer so pokopani padli mu umrli fašisti. Položil je povsod vence s travkovi v jugoslovanskih barvah. V poslanikovem spremstvu je bilo osebje jugoslovanskega poslanništva in uradništvo italijanskega zunanjega ministrstva.

Italijanski poslanik se je vrnil v Beograd

Beograd, 19. nov. AA. Italijanski poslanik Mario Indelli se je vrnil z dopusta, ki ga je preživel v Rimu, in zopet prevzel svoje posle.

Iz državne službe

Beograd, 19. nov. p. Iz tehnične sekcije v Kraljevu je premeščen k tehniški sekciji na Jesenicah tehniški uradnik Drago Vondina.

Konferenca Narodnih bank Balkanske zveze

Ankara, 19. nov. AA. Davi je prisel v Carigrad guverner rumunske Narodne banke Constantinescu, ki je na poti na konferenco guvernerjev emisijjskih bank držav Balkanske zveze. V Ankari pričakujejo tudi guvernerje Narodnih bank Jugoslavije in Grčije.

Napredovanja na ljubljanski univerzi

Beograd, 19. nov. p. Na ljubljanski univerzi je docent filozofske fakultete dr. Roman Kenk napredoval za izrednega profesorja. Dr. Ciril Potocnik, doslej na škofijemskem duhovnem semenišču v Ljubljani, pa je bil imenovan za docenta bogoslovne fakultete.

Beograd, 19. nov. AA. Na vseučilišču kralja Aleksandra I. v Ljubljani so napredovali v višjo skupino: na medicinski fakulteti docent dr. Albin Seliskar in asistent dr. Hubert Pehani na filozofski fakulteti docent dr. Ivan Rokovec in asistent dr. Oskar Reja, na tehniški fakulteti docent inž. Anton Kubeč.

Naši kraji in ljudje

Jugoslovenska vojaška delegacija v Rimu

Kakor smo že poročali se je v Italiji mudila na povabilo italijanske vlade jugoslovenska vojaška delegacija. Ogledala si je najvažnejše vojaške zavode v Italiji in se seveda pomudila tudi v Rimu. Sprejeta je bila od ministrskega predsednika Mussolinija, na naši sliki pa jo vidimo, kako polaga v spremstvu italijanskih generalov venec pred spomenik Neznanimu vojaku v Rimu

Priprave za mariborski umetniški teden

Začel se bo v nedeljo in obeta lepe uspehe

Maribor, 19. novembra. Kulturni Maribor pričakuje z zanimanjem potek prvega umetniškega tedna v Mariboru. Zamisel tega tedna, ki bo od 21. do 27. t. m. je izšla iz vrst Umetniškega kluba v Mariboru, ki združuje predstavnike vseh panog umetniške produktivnosti in ki stopa po dveletnem delovanju prvokrat krepke pred našo javnost z organizacijo tega prvega umetniškega tedna v Mariboru.

Namen tega tedna je predvsem, da se pozivi produktivnost v likovni umetnosti, glasbi, književnosti in odrski umetnosti. Z razpisom številnih nagrad, o čemer smo svojčas poročali, se je posrečilo Umetniškemu klubu v Mariboru, da je zainteresiral vse produktivne sile na območju bivše mariborske oblasti, preko katerega razteza omenjeni klub svoje delovanje. Akcija za čim lepši potek umetniškega tedna v Mariboru je uspešna predvsem moralno, saj se je na posamezne razpisane nagrade odzvalo tako lepo število interesov, s tako skrbno pripravljenimi in zamišljenimi deli, da skopneva ob tem malodušje vseh onih, ki so začeli v zadnjem času nekam pesimistično presojati našo kulturno tvornost vobče in umetniško produktivnost v mariborskem področju posebej. Ta odziv je nedvomno dokazal, da je Maribor v glasbi in likovni umetnosti, v književnosti in odrski umetnosti tako močno žarišče in ognjišče, da ni mogoče presojati njegovega kulturnega življenja in kulturne tvornosti po vidikih, s katerih se običajno motrijo kulturni odmevi iz provincijskih področij. Ta moralni uspeh pa bo tem večji po končanem tednu, ki bo kakor neoporekljivo, živahna galerija vseh umetniških produktivnih sil v našem mariborskem področju.

Ta velikopotezno zamišljena pohvalna akcija pa ni predramila in poživila samo naših likovnih umetnikov, glasbenikov, knji-

ževnikov in odrskih umetnikov, ampak je imela tudi lep odziv v onih vrstah mariborskega prebivalstva, iz katerih se polagoma oblikuje zavedno meščanstvo in patriocijstvo, ki je povsod in vedno imelo globokega smisla za umetnost. Ta akcija beleži že zdaj lep uspeh. Mariborske meščanske in gospodarske vrste so z darežljivimi rokami omogočile razpis številnih nagrad za najboljša dela na vseh štirih področjih umetniške tvornosti ter s tem izpodtudo za poživljeno aktivnost mariborskih umetnikov.

Zunanji okvir umetniškega tedna je precej slikovit in določa nastopne prireditve:

V nedeljo 21. t. m. ob 11. dopoldne bo slavnostna otvoritev umetniške razstave. Razstavili bodo mariborski slikarji in kiparji: Golob Fran, Jirak Karel, Kos Ivan, Mušič Zoran, Sirk Albert in Stoviček Vladimir.

V sredo 24. t. m. ob 20. bo v dvorani Ljudske univerze literarni večer. Brali bodo svoj dela (delno nagradjena, še neobjavljena): dr. Ivo Šorli, dr. Ivan Dornik, Ivan Potrč, Radivoj Rehar, Anton Ingolič in drugi.

V petek 26. t. m. ob 20. bo v veliki dvorani Uniona godalni in vokalni koncert. Sodelovali bodo ljubljanski godalni kvartet in pevska družba »Glasbena Matica«, »Jadranci«, »Mariborci« in »Dravci«. Izvajali se bosta dve nagradjeni, še neizjavni deli.

V soboto 27. t. m. ob 20. bo v Narodnem gledališču premiera »Lopovščine«, trije sketchi z epilogom. Napisal M. Snuderl. Režija J. Koviča.

Po predstavi 27. t. m. bosta družbeni večer v spodnji dvorani Kazine in razglasitev odločitve razsodišč za najboljša dela mariborskih umetnikov na področju književnosti, slikarstva, glasbe in igranja. Hkratu bo razdelitev nagrad.

Namestitve mladih učiteljev

Praznih mest je dovolj, da bi lahko bili vsi nameščeni

Ljubljana, 19. novembra. Ze nekaj let prosto brezposelnih učiteljskih abiturientov kruha. Obupno je njihovo stanje. V več tiskanih smo že razpravljali o tem. Znova se nam posli dolgo, izčrpano spomnimo o razmerah, v katerih živijo. Če vzamemo iz spomnice samo naslednje najstvarnejše podatke, ki so naša javnost lahko ustvarila sodbu, kako je to naša mladina, ki je polna idealov, a jo brezposelnost neusmiljeno pritiska k tlom.

Samo v dravski banovini manjka 258 učiteljskih moči, če vpoštevamo, da poučuje posamezni učitelj po 70 in več otrok. Marsikdo se celo 100 otroških glav gnete v smrdljivem razredu Vpokojenih je bilo letos 120 učiteljev in učiteljic, umrlo jih je okoli 30. Na ta mesta niso bili nameščeni novi učitelji, tako da je nad 400 praznih mest.

V naši državi pripada učitelstvu posebno važna naloga. Treba je vzgajati mladino v duhu sloge treh sorodnih vrh enega naroda, troje bratov, od katerih je vsak odrasel samosvoj in vsak na svoje upravičeno ponosen. Spraviti po naravi dane razlike tako v sklad, da služijo skupnosti, vsajati ljudem v dušo že od mladosti, da smo vsi enakopravni in enakopravni, to je naloga učitelstva.

Zavarovalni uradniki v borbi za pragmatiko

Na jutrnjem zborovanju pojasnijo svoje stanje

Ljubljana, 19. novembra. Naše zavarovalno uradništvo je započelo odločen boj za izboljšanje svojega stanja. Za nedeljo ob pol 10. dopoldne je sklicalo v veliko dvorano Delavske zbornice velik shod, da bo javno manifestiralo za svoje pravice in težnje. Ob tej priliki se bo manifestirala tudi popolna složnost vseh zasebnih nameščenec.

★

Morda se v našem dnevnem časopisu o nobenemu stanu tako malo ne razpravlja, kakor o privatnih nameščenih. O položaju in zahtevah privatnega nameščenstva se zve le iz resolucij občnih zborov, ki pa običajno ne rodijo nikakega odmeva. Tako živi široka javnost najbrže v dobri veri, da so plače privatnega nameščenstva vsaj primerne in da ima s svojimi gospodarji urejena službena razmerja. Resnici na ljubo pa je treba ugotoviti, da so mnogi poslodavski krogi splošno gospodarsko stagnacijo dobro izkoristili za poslabševanje službenih odnosov, zmanjševanje plač na minimum in za okrnjevanje raznih pridobitnih pravic. Sicer se je privatno nameščenstvo proti temu z vsemi močmi borilo, vendar jim zakon ni nudil dovolj zaščite, tako da so morali stalno popuščati od svojih

pravic. Zlasti uradništvo denarnih zavodov ni moglo uspeti vsled posebne izrazite krize našega denarstva.

Privatni nameščenci tako le s težavo rinejo skozi življenje. Odrgovati si morajo na največjih življenjskih potrebah, a za kulturne potrebe jim ne preostaja ničesar. Cel desetletje vegetirajo ob reduciranih prejemkih, tako da si niso mogli ustvariti niti svojega rodbinskega ognjišča. V službo na novo sprejeti nameščenci in nameščence se morajo zadovoljiti po večletnem brezdelnem čakanju večkrat s plačami, ki bi jih odklanjala tudi težak ali služkinja.

Kljub vsemu temu je privatno nameščenstvo ohranilo čut odgovornosti do človeške družbe. Zavedati se je pa ob enem začelo, da tako ne gre več naprej, in vedno glasneje se pojavljajo težnje po izboljšanju plač in po urejenosti službenih razmerij potem pragmatik odn. kolektivnih pogodb. Med prvimi so se oglašili uradniki zavarovalnih zavodov, ki zahtevajo složno po celi državi enotno pragmatiko, šesturni delavnik, redno napredovanje in primerno oskrbo za starost. Zavarovalni zavodi so bili po krizi najmanjše prizadeti, mnogi od njih so celo v rokah inozemskih družb, kar vse

je dokaz stvarnosti privatnega nameščenstva, ker zahteva svoje pravice najprej tam, kjer so najlažje dosegljive in kjer zasakavajo najmanj v žile našega gospodarstva.

Zavarovalno uradništvo si je sodbano izbralo za svojo glavnico najmočnejšo nameščenko strokovno organizacijo v državi: Zvezg bančnih, zavarovalnih, trgovskih in industrijskih uradnikov Jugoslovane. V Sloveniji nastopa ljubljanska podružnica navedene organizacije v tej akciji složno z Društvom združenih zasebnih in trgovskih nameščenec Slovenije v Ljubljani, ker je tudi v tej organizaciji včlanjen gotov krog zavarovalnih nameščenec dravske benovine.

Zavarovalno uradništvo apelira na privatno nameščenstvo ostalih strok, da jim priskoči na pomoč in da ramo ob rami skupno z njimi ustvari prvi začetek bolj-ših časov in stanu primerne življenja. Ono apelira na celokupno javnost, da s simpatijami spremlja njegov trud za izboljšanje življenjskih pogojev. Akcijski odbor.

Smrt starega Dolenjca

Novo mesto, 19. novembra. Sinoči je na svojem domu v Dolenji Strazi umrl eden najstarejših mož na Dolenju.

Špekulacije z življenji in zavarovalnino

so se znova obravnavale pred sodiščem

Zagovarjati se je moral stari praktik Avgust Škof z ženo in pastorko

Ljubljana, 19. novembra. Za prva leta zmede, povzročene pred leti po gospodarski krizi, je bilo značilno, da so bile deležne naravnost ogromne razmahne razne zavarovalnice in pomožne blaginje, katerih namen je bil pomagati članstvu za primer smrti svojeve. Ljudje so posebno na neverjetno izredne ugodnosti, ki so jih te ustanove nudile članstvu, v trumah sklepali zavarovalne pogodbe. Bile so pa tudi ugodnosti, ki so jih zastopniki ustanov priporočali, take narave, da so tudi najbolj trdne med trdnimi zavajali v špekulacijo za velikim dobičkom za majhne vloge. Ohlapnost pravi in še večja ohlapnost njih tolačenja po zastopnikih je omogočala najbolj nedostojna zavarovanja, za podjetja pa kazniva poslovanja in skorajšen polom. Polom seveda ni izostal, na srečo tistih, ki so morda tudi še mislili pristopiti, ko so slišali o lahkonog doseženih visokih posmrtninah. Toda na nesečno številnih članov, ki so izgubili znatne zneske na vplačanih pristojbinah in premijah. Saj je samo s polomom »Vzajemne pomoči« šla škoda v milijone. Funkcionarji »Vzajemne pomoči« so že dobili zaslužen plačilo, ker so nesramno izkoriščali lakohernost, pripomogli pa so, da v Sloveniji danes ni več toliko zaupanja v lahkonoge zavarovalnice.

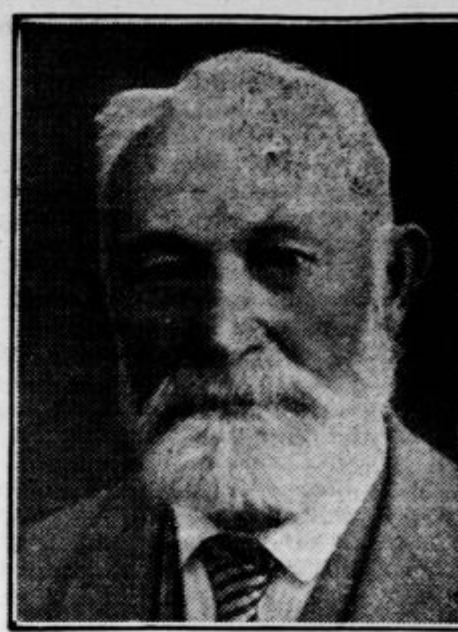
Danes pa je pred malim kazenskim senatom ki mu predseduje s.o.s. Rajko Lederhaas, druga družbica, ki se je lotila verženja s človeškimi življenji in posmrtninami preko mariborske pomožne blaginje »Naprednosti«. To je predvsem nekdanji ljubljanski glavni zastopnik l. 1935. oblastno likvidirane »Naprednosti«, 56 letni Avgust Škof, ki je obtožen obrtnozvrševanih prevraj in ponarejanj podpisov, nadstje njegova 60 letna žena Ivanka in kot tretja obtoženka se njuna pastorka, 37 letna Olga Kimovčeva, obe obtoženi prestopkov prevare. Vse tri obtožence brani odvetnik dr. Janko Zirovnik.

Škofovo poslovanje

Pravila »Naprednosti« so bila ob banke uprave odobrena l. 1933. V smislu pravil zavarovanec ni smel biti star nad 60 let, zavarovalna vsota ni smela presegati 6.000 din, zavarovati pa bi smel le mož, žena, otroci, oboje otroke in starše, toda le tiste, ki so z njimi živeli v skupnem gospodinjstvu. Vsako oddaljenije sorodstvo je bilo izredno izključeno. Škof pa je ljudem zatrjeval, da lahko zavarujejo tudi preko 60 let stare nesorodnike in celo nepoznane osebe in tudi za vsoto nad 6.000 din. Obtoženica, ki jo je zastopal dr. Fellacher naveda, da mu je tako z lažnim zatrjevanjem uspešna sklenitev šestih zavarovanj. Rok Kunaver je zavaroval 77 letno mater za 10.000 din. Škof pa ga je oškodoval tudi za vse vplačane premije zavarovanja pri Vzajemnem podpornem in kreditnem društvu, katero je Naprednost prevzela in izplačala na podlagi Kunaverjevega biano pooblastila Škofu za to zavarovanje 5.500 din. Škof jih je spravil v svoj žep. Jože Kogovšek je zavaroval za 20.000 din neznanega mu 80 letnega. F. Urbanca, plačeval premije in si se pustil od Škofa izbiti vse 4 police. Albina Rihteršičeva je zavarovala njej neznanu Angelo Novoskovo in Marijo Goljivo vsako za 10.000 din in izplačala vse premije. Angela Vizarijeva pa je zavarovala svojega tasta za 20.000 din in trpi škodo vseh plačanih premij. Takša zavarovanja so bila sklenjena na več policah, da je bilo navidez ugodno zahtevkom pravi. Na premijah in pristojbinah je od teh zavarovalcev izplačal 13.952 din, le 1.362 din je nakazal centrali v Mariboru, ostalo pa pridržal zase.

Toda tega še ni bilo dovolj za denarja željnega Škofa. Sam je zavaroval celo vrsto nepoznanih v imenu drugih oseb, katerih za pristonek sploh ni vprašal, niti jih ni obvestil o sklenitvi zavarovalne pogodbe. Ob smrti zavarovanec pa je sestavil lažne zapisnike, da so prijaviteli zavarovaltelji smrt zavarovanca, odnosno, da so prosili za pogrebno ali izredno podporo. Ta lažna poročila je poslal v centralo v Maribor, da bi mu nakazala denar za izplačila strankam. Poslane pogrebne in izredne podpore je prejel in spravil v svoj žep. To mu je v enem samem letu doneslo 144.400 din. K temu pa je še ob smrti zavarovanec na formulirjih pobotnice podpisal imena »zavarovalteljev«, češ da so prejeli izplačane pogrebne oziroma izredne podpore in je te pobotnice predložil »Naprednosti« v dokaz, da so bile poslane vsote zavarovalcem v resnici izplačane. Ti podpisji so bili ponarejeni,

skem, 90-letni Janes Cempa, posestnik, trgovec in gostinčar. Letos pomladi je mož čil in zdrav obhajal v krogu svoje družine svoj 90. rojstni dan. Pokojni se je rodil 2. marca 1847. V Dolenji Strazi si je kupil čedno posestvo ter se je pričel ukvarjati s trgovino in gostino, ki je kmalu zaslovela

zaradi dobre postrežbe. V srečnem zakonu z Uršo Šeničovo iz Sel pri Toplicah se mu je narodilo pet otrok, od katerih žive še trije, ki zavzemajo ugledne položaje. Na domu je sedaj gospodar njegov zet, med vaščani priljubljeni g. Petre. Pokojniku, ki je bil zvest naročnik in čitatelj naših listov, zlasti »Domovine«, blag spomin, preostalih naše iskreno sožalje!

Vsa družba je pomagala goljufati

Obtoženica dolži nadalje Škofa, njegovo ženo Ivanko in pastorko Olgo, ki je bila v ljubljanskem zastopstvu nameščena kot uradnica z mesečno plačo, da so zagrešili še naslednje urednosti: Škof in njegova žena sta prijavila zavarovanje 2 oseb z lažnim potrdilom, da zavarovanci odgovarjajo predpisom pravi o starosti in sorodstvu. Te prijave in tudi pobotnice je podpisala žena. Škof je oddal te prijave z lažnimi podatki, ki jih je podpisala njegova žena in potrdila o sprejemu pogrebne, skupno za znesek 39.332 din, ki ga je tudi prejela njegova žena. Skupno s Kimovčovo pa je prijavil v Mariboru tri med 80 in 90 let stare ljudi, kakor da ustrezajo predpisom o starosti in sorodstvu. Blaginji sta s tem izvalila nadaljnih 9.351 din. Sam je še zavaroval tri osebe in prejel tri posmrtnine v skupnem znesku 29.980 din.

S skupnimi močmi se je po navedbah obtoženice vsem trem posrečilo olajšati zavarovatelje in blaginjo za 223.063 din.

Poverjenik vseh propadlih pomožnih blagajn

V razlogih navaja obtoženica, da je bil Škof izprva poverjenik Vzajemne pomoči od njene ustanovitve do njenega razpusta l. 1931. Kako je ta blaginja poslovala, koliko škode je napravila med lakohernim ljudstvom, ki se je v masah zavarovalo in izgubilo tudi mase denarja, je znano iz lanskega procesa. Police, uslužbenstvo in tudi način roslovanja, ki je našel obtožbo in obsodbo v lanskem procesu, je od Vzajemne pomoči podedovalo najprej Kreditno društvo v Mariboru, ki je že l. 1933 likvidiralo po odredbi banske uprave. Tu di pri tem društvu se je Škof udeleževal kot poverjenik, Oktobra 1933, pa je že pričela posloovati v Mariboru »Naprednost«, katere glavni poverjenik za Ljubljano in njeno okolico je takoj postal Škof. Spravi je v življenje svoje širokopotezne prevare načrte in obdržal dvomljivo poslovanje razpuščenih predhodnic »Naprednosti«.

Kmalu se je pričelo šušljati o nepravilnostih pri »Naprednosti«, zlasti glede škofovega poslovanja. Zato je banska uprava v poletju 1934 odredila revizijo in odkrila, da je Škofova rodbina dobila 200.000 din izplačanih pod reznimi naslovi. Blaginja je bila zaradi kaznivih manipulacij 1. februarja 1935. razpuščena. Prvotno je bil za likvidatorja postavljen dr. Zdenko Senekovič, ki je ugotovil, da ni bilo skoro nobeno zavarovanje pravilno sklenjeno. Drugi likvidator dr. Josip Kronvogel pa je ugotovil, da sta bili med član- in dve skupini. Prva je vplačala na premijah okrog 2 milijona din, druga pa je prejela okrog 2 milijona din izplačanih na pogrebniinah. Zato je skušal likvidator vplivati z dopisom na vse člane, ki so neupravičeno prejeli izplačane kakršnekoli vsote, naj preječe zneske povrnejo. Na te pozive je veliko članov pojasnilo, da pogrebniin odnos izrednih podpor sploh niso prejeli, da o stvari ničesar ne vedo in da s Škofom niso imeli nobenega posla. To so bili predvsem taki, ki jih je Škof brez obvestila prijavil kot zavarovatelje.

Glavni steber blagajn

Tako so prišle s strani nič hudega situ- tečih neprostovoljnih zavarovalteljev na dan nedovoljene manipulacije izvežbanoga poverjenika Škofa. Škof je bil kot nekdanji poverjenik že propadlih pomožnih blagajn eden izmed glavnih stebrov »Naprednosti«. S seboj je privedel največ članov iz bive »Vzajemne« in je kaj čudno, da ni že prej padel oblastvom v roke. Njegov račun pri »Naprednosti« je znašal 300.000 din, v katerem je na račun potnin, provizij, odstotkov kasiranega denarja in izdatkov za razne nabave blestela pravljena vsota. K manipulacijam je takoj pritegnil ženo in pastorko. Vsi trije so dobro poznali pravila, a so svojim žrtvam zatrjevali, da se da tudi drugače napraviti, saj so člani celo starčki in starke iz mestne ubožnice. Tako jim je uspelo, da so se vse leto 1934 preživljali z mastnimi dohodki iz prevar do oblastnega razpusta blaginje februarja l. 1935. Lani, v procesu proti funkcionarjem »Vzajemne pomoči«, je nastopil Škof sicer le kot priča, ki ni imela povedati odločilno važnih stvari za obtožence. Izprical pa je svoje dobrovoljno stališče do obtožencev, ki se jim je očitalo razkošno življenje, ko je opravi-

žujoče vaktični glede nabave avtomobila: »Saj se je ravnotej Feniksa vozil celo z aeroplanom!« Malo duhovita pripomba priče, ki pa je značilna za blagorodnega gospoda škofa.

Zasliševanje obtožencev

Po predčitanju obseirne obtožnice je prišel predsednik senata na zasliševanje glavnega obtoženca škofa, ki je trajalo do 11.45. Škof je izjavil, da se nikakor ne čuti krivega, v kolikor mu obtoženica očita prevare name- ne pri sklepanju zavarovalnih pogodb. V preiskavi je priznal, da je pravila »Naprednosti« sicer dobro poznal, vendar da je kot poverjenik posloval pač tako, kakor so mu naročili vodilni možje Bogatec, Bojk, Kurbis, Stravs in drugi. Smatral se je za uslužbenca »Naprednosti«, ki je moral vpoštevati navodila. Danes je izjavil, da tudi pravi ni poznal, dokler ni bila uvedena uradna preiskava. Tej izjavi je predsednik senata pripomnil, da je najizdatnejša zavarovalni sklepac že takrat, ko je preiskava bila uvedena. Med drugim se je Škof skliceval tudi na to, da ni imel nobenega vpliva pri vodstvu v Mariboru in da po takem tudi ni mogel odločati o tem, kdo bo sprejel v članstvo blaginje. Vso krivdo na obtožanje nerednosti je zvrčal torej na vodstvo centralne v Mariboru.

V teku dopoldanske razprave, ki jo je predsednik senata prekinil o 14. uri, sta bili zaslišani najprej še obe obtožnici. Škofova žena Ivanka in pastorka Olga Kimovčeva. Žena je zatrjevala, da sama ni kasirala nobenih izplačanih pogrebniin od svojih treh zavarovanj, za katere jo obtoženica dolži, da jih je sklenila proti pravilom blaginje. Kljub eventualnim nasprotim trditvam v civilni pravdi »Naprednosti« je zanikala, da bi bila sama zavarovalna tiste osebe in je trdila, da se je le moč poslužil njene imena, da ne bi bila preveč očitna njegova številna protipravna zavarovanja. Denar, ki ga je moč iz teh zavarovanj kasiral ob smrti zavarovancev, je porabil za skupno gospodinjstvo.

Obtoženka Olga je pojasnila, da Škofu v času njegovega sodelovanja pri Vzajemni pomoči in Mariborskem kreditnem društvu se ni pomagala v p.s.m. Sice kakih šest mesecev pred uramnim razpusom »Naprednosti« je prevzela posle, Škof pa ji je preiskrnel mesečno nagrado. Tudi ona zanika kakršenkoli prevarni namen.

Obtoženci niso ugovarjali ugotovitvi predsednika, da so skupno kasirali 78.663 din.

1662 članov zahteva povrnitev 2,407.424 din

Zelo zanimiva so bila izjava pri dvor- nega svetnika dr. Kronvogla in računskega inspektorja Toma Tropa, ki sta sodelovala pri reviziji.

Člani revizije so ugotovili na podlagi vse- stranskega zasliševanja, da je tudi Škof sodeloval v upravi centralne. S tem se dajo pojasniti njegova številna potovanja v Maribor. Poslovanje pri sklenitvah zavarovalnih pogodb je bilo po navedbah priče Tropa tako, da je dopuščalo možnost številnih nepravilnosti. Zavarovanca so morala biti sklenjena na ime zavarovateljev, zavarovan- ci pa so mogli kasneje poljubno spremeni- njati in se je tako tudi delalo, kakor je pač boljše kazalo s smrtjo zavarovanih. Med zavarovanci so bili težki bolniki, ki so se zdravi- li v bolnišnicah. Dogajalo se je, da so bila zavarovanja sklenjena kakih 10 dni pred smrtjo. Premije so bile nadekane in datum zavarovanja pomaknjen nazaj toliko, kolikor se je zahtevalo za izpolnitve karen- čne dote. Revizorji so ugotovili, da je ve- čina takih zavarovanj šla na Škofov račun.

Zanimiva je bila ugotovitev uradne komi- sije, da je med tolikim članstvom bilo le okrog 200 takih zavarovancev, ki so izpol- njevali pogoje pravi, vsa druga zavarova- nja pa so bila gole spekulacije z bliažajo- se smrtjo. Tako je bilo 80 zavarovancev sta- rih nad 100 let, zelo mnogo 80, večina pa čez 60 let. Preiskava je tudi ugotovila, da je bilo na posmrtninah izplačanih 2.908.000 din. 1.662 članov pa je pri likvidaciji za- htevalo iz naslova vplačanih premij 2.407.424 din na račun priznanih vplačanih premij. Vseote, ki so bile neupravičeno izplačane na pogrebniinah in izrednih podporah, so bile delno kompenzirane.

Po izjavi priče Tropa, se je splošno po- vseh okoliših »Naprednosti« podobno prakti- ciral pri zavarovanjih tako kakor pri ljub- ljanskem poverjeništvu, namreč, da se ni gledalo na zahtevano sorodstvo in starost. Poslovanje ljubljanskega poverjeništa to- rej ni bila Škofova posebnost in to dejstvo kaže, da se je tako poslovanje priporočilo iz centralne v Mariboru. Po strokovnih iz- kušnjah priče Tropa in po izsledkih prei- skave bi bila mogla »Naprednost« poslo- vati komaj še eno leto po uradnem raz- pustu.

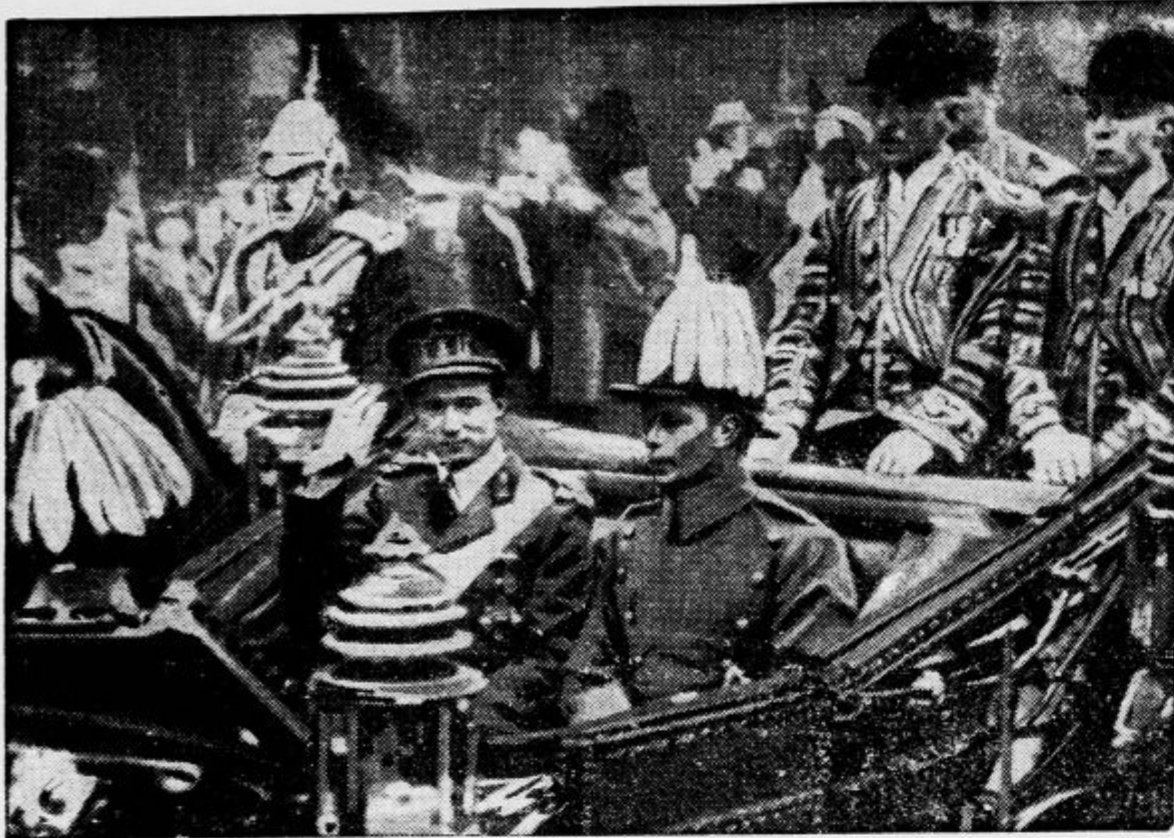
Kakor je omenil prešednik senata, bi se vsekakor spodobilo, da bi prišli na zatožno klopo tudi tisti glavni vodje iz Maribora, ki so imeli pri poslovanju blaginje dokaj več vpliva kakor Škof. Tropa je pojasnil, da je preiskava v Mariboru v teku, da pa še ni zaključena. Na posebno vprašanje državne- ga tožila dr. Fellacherja je Tropa izjavil, da pri drugih poverjenikih, razen pri Škofu, komisija ni mogla ugotoviti takih primerov, da bi bili dostavljali zavarovalne pogodbe s ponarejenimi dopisi in prejimali iz takih naslovov denar.

Na popoldanski razpravi

Je predsednik senata nadaljeval z zasliši- vanjem številnih povabljenih prič, ki so povedale marsikaj značilnega ne le za na- čin škofovega poslovanja pri pomožnih blagajnah, temveč tudi za celotno poslo- vanje »Naprednosti«.

Izpovedi prič niti kakor ne gredo niti Škofu, niti »Naprednosti« v čast in po- hvalo. Do 19.30 ure je predsednik zaklju- čil zasliševanje prič, sodnemu dvoru pa je preostalo še dolgotrajno čitanje sodnih zapisikov, govori državnega tožila in branil- ca obtožencev ter posvetovanje senata. Zato se je razprava zavlekla v noč.

Belgijski kralj v Londonu

Belgijskega kralja je ob prihodu v angleško prestolnico sprejel na postaji kraljice Viktorije sam kralj Jurij VI.

Dvakrat — Eden...

Sedanji angleški zunanji minister je imel prednika na enakem mestu že pred 150 leti

Pariški listi objavljajo poročila o nekem predniku današnjega angleškega zunanjega ministra Edena, ki se je tudi imenoval s tem imenom in ki je imel pred 150 leti isto takšne težke diplomatske boje zavoljo nevmešavanja.

V primeru Williama Edena, kakor se je imenoval ta angleški zunanji minister, je šlo za Holandsko, ne za Španijo. Pitt ga je poslal v Pariz, da bi tam francosko vlado pregovoril za nevmešavanje v holandske notranje zadeve. Gospod de Montmoir, francoski minister, mu je odgovarjal, da se bodo o tem dalje pomenkovali šele tedaj, ko se bodo vse pruske čete umaknile iz holandske vojne.

Seveda je zelo zanimivo, da sta v presledku 150 let živela dva moža istega imena in celo iste starosti (kajti tudi prvi Eden je

štel 43 let) in da sta služila isti ideji. To kaže duševno kontinuiteto angleške politike William Eden se je kmalu umaknil iz diplomacije, postal je angleški pair in baron Auckland. Njegov brat je bil sir Robert Eden, ki mu je Anthony Eden direktno potomec. Sedaj ni niti več tako čudno, da sta se dva zunanja ministra enako imenovala.

Žrtvi letalske nesreče

Tragično umrli vojvoda Jurij Donat s svojo soprogo, grško princeso Cecilijo, na dan poroke v Darmstadtu

Tragika Hessenskih vojvod

Strašna letalska nesreča je iztrebila vojvodski rod do kraja

Letalska nesreča pri Ostendu, pri kateri so izgubili življenje skoro vsi člani rodbine Hessenskih vojvod, je napravila v Evropi velikanski vtis posebno zaradi tega, kar je prizadela rodbina v sorodstvu z mnogimi dinastijami v Evropi.

Oče tragično umrlega vojvode Jurija Donata je bil veliki vojvoda Ernest Ludovik

Hessenski. Umrli je letos 9. oktobra. Bil je sin velikega vojvode Ludovika IV. in njegove soproge Alice, ki je bila rodom princesa Velike Britanije in Irske ter hči angleške kraljice Viktorije. Prva žena velikega vojvode, princesa Viktorija Melita Koburska, je bila vnukinja kraljice Viktorije. Iz tega zakona se je rodila hči, princesa Elizabeta, ki je umrla v cvetu mladosti. Sestra princese Viktorije Melite je rumunska kraljicamarija Marija, mati naše kraljice Marije in babica kralja Petra II.

Sestre velikega vojvode Ernsta Ludovika so bile deležne zle usode. Princesa Alisa Hessenska se je l. 1896. omožila z ruskim carjem Nikolajem II. in je privzela ime Aleksandra Fedorovna. Njen strašni konec, ki so ga povzročili boljševiki, je že vsem v spominu. Druža sestra velikega vojvode je bila princesa Elizabeta. Omožila se je z velikim knezom Sergejem, ki so ga ubili nacisti z bombo. Tudi ta princesa je storila nesrečno smrt. Poleti 1918. so jo umorili boljševiki. Od ostalih sestra velikega vojvode je bila princesa Viktorija soproga princa Ludovika Battenberškega, mlajša, princesa Irene, pa se je omožila s pruskim princem Henrichom, bratom bivšega nemškega cesarja Viljema II.

Tragično umrli veliki vojvoda Jurij Donat je imel za ženo grško princeso Cecilijo. Vojvoda in vojvodinja sta se ubila prav tako tudi njuna sinova princa Ludovik in Aleksander. Pri življenju je ostala samo enoletna princesa Ivana, ki so jo pustili starši doma. Vojvodinja Cecilija je morala med katastrofo od strahu predčasno roditi, kajti med zgoznelimi ostanki ponesrečencev so našli tudi majhno otroško trupelce.

Naslednik Hessenskega vojvode je zdaj princ Ludovik, atše pri nemškem poslanstvu v Londonu. Ta princ je sklenil morganatičen zakon z Angležinjo Margaretto Campbell Geddesovo. Dejansko je torej z letalsko nesrečo pri Ostendu nehala obstajati rodbina Hessenskih vojvod.

Postani in ostani član
Vodnikove družbe!

Lekarna v palici

Madžarska je ponosna na svoj najnovejši izum, na palico za zdravnik. Na sunaj je to elegantna palica, ki jo vzameš lahko na vsak sprehod s seboj. Preprost gib zadostuje, da palico odpreš in da se ti pokaže majhna lekarna, ki vsebuje vse, kar je potrebno za prvo pomoč pri nezgodah. Tu je namreč 25 različnih medicinskih potrebščin, ovojčev, razkužil in kirurških instrumentov, in vse je lepo higienično spravljeno.

Pol pes, pol mačka

»Nonesuch« se imenuje zelo čudna majhna žival, ki jo imajo v Washingtonu. To je pol pes, pol mačka. Vrat, glava, ušesa in pleča so ji kakor pri kakšnem foksterieru, ostalo telo pa je telo normalne domače mačke. Razen tega ta čudna žival mijavka.

Pred kratkim je Nonesuch dopolnila leto dni svojega življenja in je postala srečna mati: presenetila je ves znanstveni svet s tem, da je vrgla štiri popolnoma normalne mačice. Ostala bo še nadalje unikum.

Tekoč iz Londona v Pariz

25-letni Kenneth H. Bailey, ki živi v Bournemouthu v bližini Londona, je književodja in strasten sportnik obenem. V zadnjih letih je odnesel že več zmag kot tekač na dolgih proгах. Hotel je sedaj obiskati pariško svetovno razstavo in opraviti ob enem maratonski tek.

Startal je v Bournemouthu in je tekel štiri in pol ure do Southamptona, kjer se je vkrcal na »Queen Mary«, da ga prepelje do Cherbourga. Bailey pa je v vročino presenečenje potnikov tudi na veleparniku nadaljeval svoj vztrajnostni tek, ne da bi se niti za trenutek ustavil. Tekal je po krovu sem in tja. Ko je došel v Cherbourg, jo je brisal korajžno proti Parizu. Po 28 urah, odkar je bil prišel teči, je došel do angleškega paviljona na svetovni razstavi in še je bil svež. Vrnil se bo tudi domov v teku.

Nanking izpraznjujejo

Zaradi japonskega pritiska proti Nankingu, kjer ima sedanja kitajska vlada svoj sedež, so Kitajci že začeli evakuirati mesto. Tudi tuje diplomatske misije se selijo drugam, večinoma odhajajo v Hankau

Kupola se noče zrušiti

Cerkev arhitekta Antonellija v Novari ojačujejo, da ne pride do katastrofe

Iz Novare so te dni poročali, da je računati s tem, da se bo slovita kupola cerkve sv. Gavdenčja sesula. Oblasti so iz preiskave ustavile službo božjo v tej cerkvi in so izpraznile tudi hiše v njeni bližini. Najle so nato celo armado gradbenikov in zidarjev, da bi kupolo resili.

Ugotovili so, da je eden izmed temeljnih stebrov, na katerih počiva kupola, razpokan. Za prvo silo so zato stebre poprli z lesenimi ograjami. Pozneje jih bodo razkili in utrdili z železnimi verigami. Preiskali bodo tudi temelje in jih bodo po potrebi ojačili z vbrizgi tekočega betona, kakor so to storili s poševnim stolpom v Pisi. Za prve ukrepe so porabili že 120 ton lesa. Vse popravilo bo veljalo pol milijona lir. Ko se kupolo gradili, in to je trajalo 40 let, so stala vsa dela zanj 366.000 lir. Seveda je šlo takrat za zlate lire.

Ce bi se kupola podrla, bi Novara izgubila eno svojih značilnosti in eno najznamenitših zgradb modernejših arhitekture. Kupola je stara namreč komaj 70 let. Na videz lahka se dviga v višino 120 m, toda če bi se zrušila na poslopja pod seboj, bi to pomenilo padec 8000 ton kamnite mase, ki bi pač napravila neizmerno škodo.

Arhitekt Antonelli je zgradil to kupolo, ki ji po lahkotnosti ni podobne na svetu. Pravi, da se je tedaj, čeprav že zelo star, vsak dan v kočari vozil nanjo, da bi mogel preizkusiti osebno vsak kos gradbenega materiala, vsak kamen posamič. Ze l. 1882 je

bilo prebivalstvo Novare v velikih skrbih, ko se je raznesla vest, da se bo cerkev podrla. Antonelli, ki so mu to vest v nedeljo sporočili v Turin, je ostal miren. Šele naslednji dan se je odpeljal v Novaro in odredil, naj temeljne stebre ojačijo. Današnji alarm je baje prav otroška igra proti tedanjim strahovom. V Novari pravijo, da bi se mu Antonelli smejal. Sicer pa pravijo oblasti, da je največja nevarnost že minila. Tehniki in inženjerji delajo na gradbi noč in dan in prebivalstvo se počasi pomirja.

Moderni ugrabitelj

Malo drugače nego Romeo in Julija sta 17-letni Tony Burydon iz Lyonsa in enaka mlada Suzana Aguellova izvedla svojo ljubezensko zgradbo. Obeh starši so nasprotovali njuni ljubezni, pa sta sklenila, ne da bosta skupaj umrla od žalosti, temveč da jo skupaj popihata.

Tonyjevi starši imajo avto, ki ga je za ljubljeni sin enostavno zaplenil. Razen tega je iz materinega gospodinjskega denarja ožnesel 600 frankov. Lepa Suzana je bila med tem vlomila v omaro svoje matere in je odnesla denarja in lišpa v vrednosti 5300 frankov. »Ugrabitelj« se je nato prinjeljal pred hišo svoje izvoljenke, ki je prišla s svojo 13-letno sestro Pavlino. Nato so se vsi skupaj odpeljali. Oblasti menijo, da so nabegnili na Riviero, pravega sledu za njimi pa še nimajo.

Kitajska manifestacija v Ameriki

Kitajci v San Franciscu manifestirajo za svojo domovino po ulicah

Princ z zlato besedo

Etiopski princ Jakub Adol Mar, ki živi v Parizu in se izlaja za direktnega potomca kraljice iz Sabe, je vložil tožbo po avtorskem pravu. Princ, ki ga v domovini zavoljo njegovega pesniškega jezika imenujejo »princeza z zlato besedo«, je še pred svojim begom iz Etiopije na pobudo cesarice Zauditu začel proučevati življenje kraljice iz Sabe, ki se je bila rojila baje v Aksumu.

Po desetletnem proučevanju je na pergament z lastno roko napisal svojo pesnitev o »Makedi, kraljici iz Sabe«. V svojem priganstvu v Parizu je hotel potem iz te snovi z nekim Gabrielom d'Assareom napraviti operetno pantomimo, ki jo je potem tudi v reënici izročil društvu avtorjev. Sedaj pa je princ izvedel, da je pri avtorskem društvu že ležalo enako delo samo pod naslovom »Belkis, kraljica iz Sabe«. Princ zahteva od d'Assareja s tožbo 500.000 frankov odškodnine in v krogih avtorjev z zanimanjem čakajo, kako se bo stvar končala.

Tretji razred z blazinami

Italijanske državne železnice so sklenile na Mussolinijevo odlobo razne ukrepe, da bi potnikom tretjega razreda, ki predstavljajo glavni kontingent tiskega prometa, potovanje napravile prijetnejše. Tako bodo v Ljubljani časi na ložih proгах uvedle oblažene tvojte razrede. Za poskušn bodo uvedle tudi spalne vozeve tretjega razreda.

Avtomobilska nezgoda Tina Pattiere

V bližini Ustje na Labi je trčil pevec Tino Pattiere, ki se je peljal v Dražane, s svojim avtomobilom ob neki voz, ki je prevažal premoz. Neka ženska, ki je stopala poleg voza, je bila težko ranjena. Pevec izjavlja, da je bil izgubil oblast nad zavornami svojega vozila.

A NEKDOTA

Frane Jožef Prvi in Zadnji je imel navado, da je svoja potovanja opravljal v kakšni kočiji svoje spremljevalce in tako se je zgodilo, da je nekoč prišel v majhno mesto, še preden se je prikazala cesarska kočija. Peljal se je z vozom nekega svojega sluga. V neki gostilni je naročil sobo in se je začel tam briti. Komaj se je bil namiril, je vstopila krčmarica, ki cesarja ni poznala, pa je mislila, da je kdo iz njegovega spremstva in ga je za to prosila, naj bi ji kaj povedal o cesarju. »Kakšno službo imate n. pr. pri njem?« ga je vprašala.

»Nič posebnega,« je odgovoril cesar z nasmehom in se milil daleč, »Včasih ga tako le malo obrijem.«

VSAK DAN ENA

Prvi otroški voziček pri Esichm...

Strihnin v bonbonih

Varnostne oblasti na Moravskem se bavijo s skrivnostnim umorom. Te dni so oddali v tamkajšnje bolnišnico 18-letno Marijo Ditrhovo, ki je bila zaposlena v neki drogeriji. Obhajali so jo strašni krči. V bolnišnici so ugotovili, da je zastrupljena. Dekle je navedlo, da je pred drogerijo svojega gospodarja stregla bencidski postaji. Pred njo se je ustavil eleganten, rdeč avto z oznako AL 715. V vozu sta sedela dva elegantno oblečena možka, ki sta jo prosila za bencin. Ko je svoje delo opravila in sta ji plačala, ji je eden ponudil dva bonbona, na kar sta se naglo odpeljala. Dekle je enega izmed bonbonov takoj pojedla, drugega pa je zavoljo slabega okusa izpljunila.

Še isti dan ko so jo oddali v bolnišnico je umrla. Obdukcija je ugotovila zastrupitev s strihninom. Oblasti so začele krivca takoj iskati, doslej pa ju niso mogle ugotoviti, iz kakšne države je bil njun avto.

Pesnik reklamnih stebrov

Moj mnogimi originalni budimpeštanskih cest uživa največjo simpatijo majhen, živ možiček, ki je po svojem poklicu pesnik in prerok. Zbrana dela tega pesnika, ki se imenuje Arpal Magyar in ki doslej niso izšla niti v kakšni reviji, niti v kakšni knjigi, imajo vendarle zelo ošeežen krog bralcev.

Kadar se pri tem pesniku oglasi Muza, pohiti namreč k najbližjemu plakatu in zapise tam v brežičnih verzih svojo najnovejšo pesem. Po svojem poklicu je prav za prav učitelj, mnogo je bral in se navdušuje za grško filozofijo. Spoštuje posebno nanke velikega stoika Zenona. Po teh naukih hoče tudi izboljšati nesrečno človeštvo in ga tolažiti. Svoje naziranje izraža s stotinami in stotinami verzov. Pred lepaki in reklamnimi stebri, na katere jih piše, se ljudje neprestano gnetejo.

Točno plačuj »Jutru« naročnino
Varuj svojcem zavarovalnico

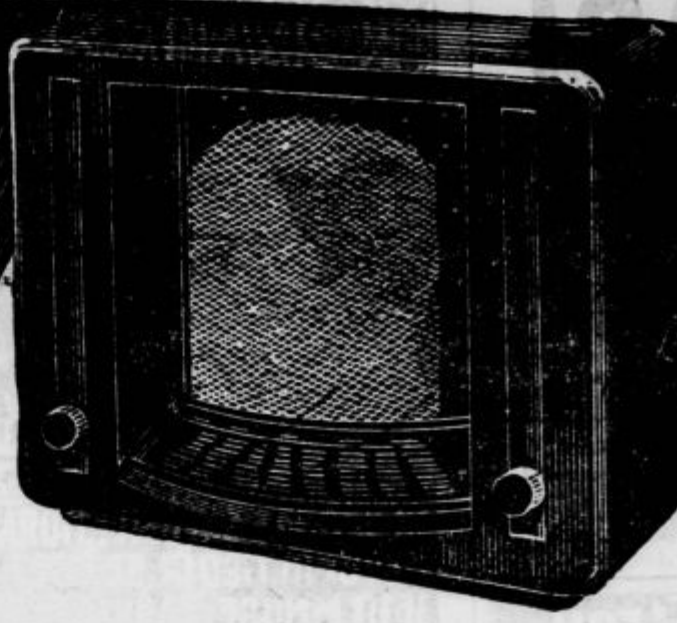
Nenavadna prometna katastrofa

V Nancyju na Francoskem je neki vozač tovornega avtomobila, da bi se izognil nasproti vozečemu avtu, zavil v stran in pri tem zadel v vogal neke hiše, kjer je spodaj kavarna. Suneč je bil tako močan, da se je odkrnilo pročelje hiše do višine 7 metrov. Kamenje, ki se je zrušilo na tla, je soferja ubilo

Najmodernejši **SUPER**
s 5 elektronkami
samo 45.- din tedensko

PHILIPS **RADIO**

Kupite radio-aparat same svetovne
znamke, ker je to najboljšojamstvo
za kvaliteto!**SUPERHET**
BREZ ŠASIJE

Kulturni pregled

Janez in Jurij Šubic

(Konec.)

III.

Oltarna dela, zbrana v veliki dvorani Narodne galerije, predstavljajo višek cerkvenega slikarstva v 19. stol., sintezo vseh vsebinskih, osnovnih in formalnih prizadevanj na poti k idealni, tedaj splošno dopadljivi oltarni sliki. Zasluge za njo si delita oba mojstra enakomerno in tudi njuna sredstva glede kompozicije in barve jih tu ne ločijo preveč. Tako enemu kakor drugemu je prototip eklektično obnovljena renesansa ali pa klasičistična baročna oltarna podoba. Risba naj bo jasna, risarska ali barvna kompozicija snovi strogo tektonska in podvržena načelu ravnotežja vseh delov v harmonizirani celoti, tarva lokalno vezana in luč nevtralna. Vsebinski učinek take slike hoče doseči monumentalne izraze svetlosti in idealizirane lepote izraze višje čustvenosti. Predpisani ikonografski kanon določenih figur naj sproži kanon določenih čustev in predstav. Janezova discipliniranost se strogo pokorava zahtevam takega upodabljanja, on je v gradbi od detajla do celote neustrašiv, ki mu je razumsko znanje materiala glavni instrument usvarjanja. Komaj 26-leten mladenič komponira sliko najmonumentalnejših dimenzij, sv. Martina iz Šmartnega, grandiozno revijo figur in kolonad po programu bolonjskega šolstva. Janezova kompozicijska marljivost in vneema po kopirjanju detajlov si je vedno želela čim več takih nalog, ali včasih je nedostajalo časa, bil je preobremenjen s pripravami za kakršnokoli manjše delo — in še bolj pogosto je naročnikom primanjlovalo sredstev. Kakršnokoli njegovo delo vzamemo v pretes, povsod zasledimo za Janeza najbolj značilno potezo — stroga monumentalnost klasičističnega idealiziranih figur se gradi s prečrtanimi napornimi detajli. Primanjkuje mu lahkote in e v primeri z bratom Jurijem tako v oltarnih, kakor v posvetnih delih trši in okornejši. Janezov fundament je risarski stil in je zato v nekem oziru soroden nazarski šoli (Overbeck, Cornelius), na drugi strani pa spet neposrednejše črpa iz italijanske klasičistične smerti. Omenjeni vplivi delujejo tedaj neomejeno v evropskem slikarstvu in vse tedanje cerkveno slikarstvo jim pripada še verneje. To je sredina 19. stol. V tem smislu so najbolj zgovorne štev. 24, 30, 22, 11, in 25. (Zadnja z zlatim ozadjem). Ljudsko baročne elemente vsebujejo še n. pr. 15, 22, 10, 19 in 33. Še baročnejše, v kolikor smemo tako govoriti, eta še štev. 16 in 1. Najbolj vidna pa je razlika med Janezom in Jurijem v koloritu, in tu je v mehanizmi dovoljenega Jurijeva barva znatno toplejša, dati o neposrednejši slikovitosti, kakršna se nam kaže v profanih delih v Jakopičevem paviljonu. Še tudi na Jurijevih oltarnih delih ni določene sledi. Nasprotno, tudi Jurij se nam pokaže marsikje v vzponah klasičistične estetike, (n. pr. št. 7, 36, 40). Vendar je v primeri s svojim bratom mnogo bolj slikar kakor risar, in to celo odličen kolorist mehkih prehodov, sočnih tonov in močno ogrevalno barvne dinamike. Kljub leseni drži jezdeca in konja je sv. Jurij res bravurozno in s pravih slikarskih poudarkom naslikan: tu se je Jurij Šubic priključil z najosebnejšim užitkom zapadno-evropskemu francoskemu občutju.

Pravo priliko za spoznavanje Jurijeve slikarske narave nam bo kajpak nudila razstava njegovih pokrajin, portretov in tihožitij. Že med njegovimi cerkvenimi deli vzbuja Jurijeva realistična slikarska pojmovanja na več kraji pozornost. Tako je n. pr. njegovo Kamenjanje sv. Stefana še bolj posego v slikovito patetičnost in razgibnost snovi, kakor pa Janezovo Kamenjanje. Tako tukaj, kakor madeženo (št. 57). Stevilne Janezove risbe in skice prikažejo o umetnikovi metodi vsestranskega preračunavanja kompozicijskih efektov, pri čemer naj služijo posamezni deli vedno na delih št. 38 in 40 so obrazi namenoma vsakdanje realistični modeli, svetniške glorie in idealne klasične lepote in skoraj prav nič. Tudi Janez se poslužuje modelov

(n. pr. oba angela na št. 30), pač pa jih še bolj preoblikuje lepotni tip svojega koncepta kakor Jurij, ki je zemlji in naturi bližji. Sijajne so študije k sv. Juriju, skici št. 63 a in b, in prav visoke kvalitete so Janezova dela (Trije Kralji št. 20) in študije za Brezle zahtevanemu učinku monumentalnosti.

IV.

Janez in Jurij Šubic postaneja prav za prav šel v inozemstvo slikarja profane snovi. Vse toodobno slovensko slikarstvo je obsegalo ali priložnostne tuje, kopiste in po potnike, ali pa krog cerkvenega naročila s slikarskimi delavnicami. Evropsko meščanstvo se je pričelo kmalu po prestanih revolucijskih in doseženi politični uspešnosti zavedati svoje moči in bogastva. Vzponedno z naraščajočo trgovino, industrijo in tehniko, naraščajo mesta in z njimi reprezentativne javne in privatne zgradbe. V vseh prometnih središčih se zbirajo množice arhitektov, slikarjev, kiparjev, dekoraterjev in obrtnikov nešteti vrst. L. 1874 je bila pod streho Velika opera v Parizu, na Dunaju nastajajo ogromne javne palače, in isto se ponavlja, kamorkoli pogledamo. Ljubljana je dobila tedaj sedanji Narodni muzej. Povsod grade dvorce, vladne palače, parlamente, gledališča, akademije, univerze itd. Naslov dekoraterja je užival največji ugled in obsejni dekoracijski ateljeji so mravljišče najintenzivnejše delavnosti. Kapital in meščanstvo potrebuje umetnika, podobno kakor v času renesančnega in baročnega mecenstva. Kultura 19. stol. je mešanica fevdalne in meščanske družbe in pompozni dekorativni stil je plod historicizma in psevdobaročnih akademij. Klasična kultura doživlja tokrat nove triume. V središču take miselnosti in takega duha — na Dunaj, v Benetke in v Pariz — sta tedaj priromala mlada slovenska umetnika Janez in Jurij Šubic.

Izhajajo iz Wolfove delavnice cerkvenih naročil eta prinesla Janez in Jurij Šubic s seboj čut in osnovne pojme o potrebah oltarnega in arhitekturnega dekoriranja. Ni lažjega, kakor da eta se v tej smeri šolala dalje in se pridružila velikemu toku evropske dekorativne šole sredi 19. stol. Dokazi njunega izrednega umetniškega uspeha na tem polju so pomembna naročila, ki jih prejmeta in izvršita: Janez za Narodno divadlo v Pragi in za muzej v Kaiserslauternu, Jurij za Dunaj, Atene (Schleimannova palača), Pariz in Raschwitz pri Leipzigu. Podobnih naročil jima ožja domovina ne bi mogla poskrbeti. Galerija in Narodni muzej v Ljubljani sta se hvalevredno odločila, da pokažeta na tako znameniti razstavi tudi primer arhitekturnega dekoriranja. Tako so v glavnih dvorani Jakopičevega paviljona na ogledu Jurijeve etropne alegorije Narodnega muzeja, na platno slikano olje. »Historija« je signirana: Jurij Šubic, Pariz 1885. Tako kompozicija v prostoru kakor kolorit lazurnih barv kažeta vse odlike Jurijeve izredne nadarjenosti, kvaliteto, ki ne zaostaja za nobenim tedanjim mojstrom. Poleg Janezovega osnutka alegoričnega friza v Pragi, ki je strop renesančno klasičističen, je v tej dvorani in v zadnji na levi cela vrsta skic, študij in osnutkov, ki bi jih sledeče karakterizirali: Janez Šubic je včasih v svojih barvnih skicah presenečljiv, slikovit, torej vedno le v delih manjšega formata in pri študiju. Po veliki večini je izrazil risar in stoji tu pod vplivom akademjskega klasičizma na eni strani, na drugi pa zavladal nad njim okolje nekakega romantičnega epigonstva. Zelo značilno so za njega italijanske krajine, razstavljene so v levi dvorani med najlepšimi deli Janeza Šubice (št. 107, 108, 111, 113-119). Pravi lišer pozicije in pristnega krajinskega razpoloženja je n. pr. njegov sončni zaton (št. 112) in koliko slikarskih finess je v njegovem žanrskem Pismu (št. 123) ali pa pri Ljubimcih (št. 121). V takih delih se povzpne Janez visoko nad preobličeno historijo in patetično alegorijo. Janezovi portreti s svojo črno ozadja in mediferencirano barvo zaostajajo razvojno ter kvali-

tetno za Jurijevimi, pač pa se Janez kar najprijetneje osvobodi šablone v avtoportretih (št. 100, 105). Tu učinkuje čisto neposredno, barve se mu omeščajo in toni spuste, več svetlobe in življenja pride v sliko. Eno je delal za sebek, drugo za drugo.

Jurijeva je desna dvorana. Veliki portreti dr. Ivana Tavčarja, Franje Tavčarjeve, Ivana Hribarja ml., Viktorja Smoleta, župnika Tavčarja in Gospoda z monoklom, so višek slovenske umetnosti v 19. stol. Delal jih je slikar s prodorno psihološko intuitivnostjo in z vsemi sredstvi svojega zapadnjaško šolanega okusa, ustvaril jih je zrel in mojstrsko nadarjen umetnik. Tako si izbere Jurij za župnikov portret na pr. zeleno ozadje. Na vsaki drugi sliki je kaj novega, kaj posebnega, vedno manj je izumetničenosti in vedno več žive slikarske materije, ki se kopiči od slike do slike v najdragocenejšo posest, kar je premore slovenska zakladnica preteklega stoletja. Blagodejni vpliv francoskega realizma in plastikov francoske šole je nedvomno razveljal vse tvorne sile originalnega slikarskega temperamenta, ki je bil v Juriju in še čakal osvoboditve. V bli-

žini velikih pariških mojstrov in borec nove umetniške dobe, ob sili zmagojčega impresionizma je Jurij Šubic stopil na nova tla. Njegova študija ženske glave (št. 143), Glava dekca (št. 141) — renoirovske impresije, — še bolj pa njegova tihožitja in pokrajine dihaajo pristno ozračje, veliko pričakovanje pariških pomladi in prvi pleneristični pohodov na solčno luč. Sieherna takih slik si je poiskala svoj problem in ga rešila za slovensko kiparstvo prvenstveno: Bretonski kmet (št. 159). Pred lovom (156-158) (št. 151, 152, 153, 160, 161, n. pr. turizma individualnost je bila notranje sorodna geniju nove evropske umetnosti, se mu je približevala in že dosegla pol poti. Treba je bilo novega življenja in še enkrat pričeti od kraja, da je dospelo moderno slovensko slikarstvo do višine in plodovitosti svojega impresionističnega razdobja.

Razstava del Janeza in Jurija Šubice je edina odprta pot k poznavanju slovenskega slikarstva v drugi polovici 19. stol. in si je pridobila med vsemi dosedanjimi zgodovinskimi razstavami najodličnejše mesto.

F. Sijanec

„Gorenjski slavček“ za Foersterjevo stoletnico

V soboto se bo vršila kot slavnostna predstava o priliki 100letnice rojstva našega znanega odličnega skladatelja Antona Foersterja vpriporitev njegove opere »Gorenjski slavček« v popolnoma novi muzikalni predelavi ravatelj Polića, z novim besedilom dramaturga Josipa Vidmarja.

Posnemamo nekaj zanimivih podatkov o nastanku »Gorenjskega slavčka«, ki jih je objavilo Glasilo pevске zveze »Pevce« leta 1922:

»Leta 1869 je krajski deželni zbor na predlog dr. Zarnika razpisal nagrade za izvorna slovenska dramatična dela, med njimi tudi po 250 gl. in 200 gl. za dve opereti in po 75 gl. za dvoje libretov. Edino darilo se je oddalo za Foersterjevo opereto »Gorenjski slavček«, ki je bil komponiran na besedilo Lujze Pesjakove. Ocenili so ga čestitki skladatelji: B. Smetana, K. Bendel in dr. L. Prochazka. Opereto so peti prvič leta 1872, 27. in 28. aprila, dirigiral jo je skladatelj sam. Premiera je doživela sijajen uspeh z gromovitim aplavzom, ponovnim klicanjem skladatelja na oder in lavorovimi vencji z bogatimi travkovi. (»Slov. Narod« 30. aprila 1872. Foerster je opereto pozneje predelal v opero, besedilo Pesjakove pa je preuredil Emanuel Züngl. V tej povsem novi obliki, so opero peti leta 1896. Štirikrat, 30. oktobra, 3. in 7. novembra, ter 13. decembra. »Krasno izvorno delo... je sijajno uspešno.« (»Slovenec« 3. in 6. novembra 1896). »Gorenjski slavček« je pri premieri vse občinstvo tako navdušil, da je skladatelj po prvem in drugem dejanju po večkrat poklicalo na oder ter mu prirejalo viharne ovacije. (»Slov. Narod« 2. novembra 1896). »Občinstvo je bilo očarano, burno ploskanje... frenetični življenjski...« (»Slov. Narod« 4. novembra 1896). »Pri četrti predstavi (za Gorenjce) se je gledališče kar tlo ljudi... burno in ploskovito priznanje...« Poročilo zaključuje z upanjem »da nas bode še večkrat na našem odru razsvetljeval »Gorenjski slavček.« (»Slovenec« 14. decembra 1896) Pa ni; kot Pepelica je spala opera v zaprašenih predelih, ko si je nova gledališka uprava postavila za načelo, da je treba predvsem gojiti domača dela, ker brez tega bi bilo prazno vsako upanje, da kdaj dobitmo res »slovensko opero«.

Te podatke navaja, kakor zgoraj omenjeno »Pevce«, dodatno k njim še tole o naslednjih vpriporitvah te opere: »Gorenjski slavček« se je izvajal ponovno v delni prireditvi prof. Karla Jernaja v sezoni 1922/23, in sicer je doživel 19 vpriporitev. V letu 1923/24 je imel 16 predstav, v letu 1924/25 7 predstav, leta 1925/26 1 predstav. Po nekaj letnem premoru so ga vpriporili leta 1929-30 11-

krat, kasneje pa vsako leto po enkrat ali dvakrat. Tako, da je doživela ta Foersterjeva opera tekom let od njenega nastanka do danes na 60 vpriporitev, kar pomeni za naše razmere vsekakor izredno številno. Prihodnje priredbe poročilo o novi prireditvi tega dela.

Iz Julijske krajine Delo in plače v industrijskih podjetjih

Centralni statistični urad v Rimu beleži v svojih uradnih biltenih v prvih 6 mesecih tega leta povsem stacionarno zaposlenost in neznatno dviganje delavskih plač. Nedvomno je k sedanje zaposlenosti v Julijski Krajini znatno prispeval nagli razvoj premovalnikov v Istri, kjer je po izjavi polskega prefekta Cimoronija zaposlenih že 24.000 delavcev. Omenjeni statistični bilteni naštevajo industrijska in obrtniška podjetja hkratu, podatki pa se opirajo le na nekatera največja izmed njih. Sodeč po teh podatkih je bilo organiziranih v delavskih industrijskih in obrtniških sindikatih Julijske Krajine v prvih 6 mesecih t. l. povprečno 105.000 delavcev in delavk, podjetij pa je bilo okrog 4.000.

V mesecih januarja in februarja je bilo v 685 večjih podjetjih zaposlenih 59.371 delavcev. Okrog 48.000 jih je bilo zaposlenih v delovne dni. Njih mezde so znašale povprečno po 2.27 lir na uro, njih skupni zaslužek pa 36.164.000 lir. V mesecih marcu in aprilu je bilo pri 711 podjetjih zaposlenih 60.673 ljudi. Dnevno jih je bilo zaposlenih preko 59.000. Zaslужili so povprečno po 2.26 lire na uro in njih skupni zaslužek je znašal 48.238.000 lir. Končno je bilo v mesecih maju in juniju pri 755 podjetjih zaposlenih 60.956 ljudi. Povprečno 56.000 jih je bilo zaposlenih sleherni delovni dan. Njih zaslužek je znašal po 2.42 lir na uro, v celoti pa 47.745.000 lir.

Drobne novice

Nov grob. V Čezarjih pri Kopru je umrl Ivan Vatovec. Dosegel je starost 75 let. Med vsem ljudstvom v Koprski in je bil zelo priljubljen. Naj mu bo ohranjen blag spomin!

IZ Rusije se je vrnil. Po 22 letih se je vrnil iz Rusije sedaj 48 let stari Ivan Pavlin, po rodu z Ravnice nad Grzarijem. Za časa evetovne vojne je služil v 97. pešpolku. Bil je ujet in je obšel menda vsa ruska ujetniška taborišča. V zadnjem času se mu je posrečilo priti v Moskvo, kjer se je kot italijanski državljani obrnil na italijansko poslanstvo in si izposloval dovoljenje za povratek v domače kraje. Doma je našel le svojo mater, ki ga je še zmerom pričakovala. Oče mu je umrl že pred leti, bratje pa so se odpravili po svetu.

Prhljaj

izgine

skoraj čez noč

Lotion Silvikrin ne polepšava samo lase, temveč tudi hrani in krepi tkivo za rast las in lasne korenine. Uporablajte ga za vsakodnevno nego las, ker ohrani zdravo lasišče, prepreči izpadanje las, pospešuje rast las in odpravlja prhut.

Lotion Silvikrin je edina voda za lase, ki vsebuje koncentrirano naravno hrano za lase Neo-Silvikrin.

Steklenica Din 27.—

Dobi se v vseh strokovnih trgovinah.

Silvikrin

naravna hrana za lase
poživlja rast las

Y-403-G

Petrolej v Istri? Kakor poročajo Italijanski listi, so se v zadnjem času razširile govorice, da hrani istrska zemlja poleg velikih skladov premoga tudi ležišča petroleja. Zaradi tega so iz Rima poslali v Pulo posebno komisijo strokovnjakov, ki se sedaj pripravljajo na novo raziskovanje istrskih tal. Imenovanje. Za tajnika krajevne fašistične organizacije v Komunju je bil imenovan Jožef Jacucci. Dosedanji tajnik Gastone Obizzi je bil odstavljen.

fesor prebral, me je neutegoma poklical v svojo sobo.

Casalongo je takoj posegel in medias res in pričel: »Spretni sekretarji ste mi bili, fra Vito, in poraben sodelavec na težavnih poljih dogmatike in moralke, in ni mi vam treba razlagati, kako težko vas bom pogrešal! A vendar bi bil kriv pred svojim srcem in svojo vestjo, če bi zdaj napotoval vaši srečni prihodnosti!«

Vkljub radovednosti, ki me je obhajala, sem pomirno in skromno sklonil glavo pred Casalonghijem.

Ta je vzel pismo, ki je odprto ležalo pred njim na bralnem pultu in ki sem bil na njegovem ovoku že spoznal nadškofovski grb, ter nadaljeval: »Beneški kardinal in nadškof, fra Vito, Njegova Prezviščenost Riccardo Sartori, je bil pred leti eden mojih najljubših učencev na padovski univerzi. Nikoli ni pozabil svojega starega učitelja. Zda se me vnovič spominja in me prosi v tem pismu, ki mu prilaga višjepastirski blagoslov, naj mu priporočim zanesljivo osebo, ker potrebuje novega sekretarja za svojo tajno pisarno.«

Srce mi je poskočilo do grla, zakaj takoj sem bil uganil, da more biti Casalonghijev namen samo eden! In vendar, ko sem pomislil, da naj v kratkem zapustim Padovo in namerim korake v nižave ob Jadranu, mi je grenka neobitnost, da se poslej odrečem Carlotinih mehkih lakti, še tisti mah zadrnilo grlo, tako da sem obstal pred svojim dobrotnikom v čudni mešanici veselih in žalostnih čustev.

Felice Natale;

17

7 smrtnih grehov

Povest iz Casarovih dni

Na svojem nemirnem potovanju, da, begu, ki me je bil zdaj privedel z ljubkih toskanskih livad najprej čez ostre apeninske vršace, nato v rodno deželo Emilio in nazadnje v nižavo Pada, sem bil podoben temu jezeru. Toda moj duh se je v svojem samorazčlenjevanju še rajši oprijemal slike hijene, ki lakomna mrhovine vohlja po arabskih grobiščih na robu skalnih pustinj.

V Margheritinem objemu sem bil prelomil obljubo devišva, in moji moški nagoni so se vkljub pijanosti, v katero me je bil spravil markizov vezuvijec, mahoma prebudili. Poslej mi ni nikoli več stopila ženska pred oči, ne da bi jo bil samotno pozelel in poltni si, in pri izpovedi, ki mi je vsak čas dajala dobrodošlo priliko, sem vedoma zasajal željo pohote tudi v najnedolžnejše srce.

Slačil sem duše, ki so bile verno prišle, da mi razodenejo najbolj skrite stiske in želje, ter jih gledal nage, takšne, kakršne sem jih hotel videti in kakršne sem si jih oblikoval v zavrženi domišljiji. In slačil jih nisem samo navrstveno, o ne, ampak tudi telesno. Naučil sem se odgrinjati spodnji kotiček zastora na izpovednem okencu, tako da je moje poželjivo oko videlo ljubke po-

stave izpovedank, skrušene v svoji ženski slabosti, ne da bi bile kaj slutile!

Koprena za kopreno je padala pred mojimi nečistimi in tipajočimi pogledi, in kadar sem imel pred seboj mladost in lepoto, sem ji dal odvezo šele po naložitvi najtežjih pokor, sam ves premočen od potu in blagorav razpelce, ki je viselo skesaniki na rožnem vencu, vedoč, da bo deležno skrivnosti njene spalnice in postelje. Ta čas, ko se bom jaz ob spominu na to, kar sem videl in česar pogrešam, brez miru premetaval po svojem samotnem ležišču.

V takšnem duševnem stanju sem preživel po svoji prvi in ponesrečeni pustolovščini mnogo mesecev, ne da bi bil mogel prikopati do jasnosti, to je, do premaganja samega sebe. Že je bilo šestindvajseto leto za menoj, in moja telesna čilost je bila na vrhuncu. Od dne do dne me je nedvomneje prevzemala zavest, da sem storil obljubo, ki njeno izpolnjevanje presega mojo moč. Vendar nisem našel poguma, da bi se bil odrekel in pretrgal zvezo s preteklostjo; moje moči so jeklenjele v čisto drugem pravcu, in tako sem v tistih letih najvišje moške moči in najstrastnejše razjarjenosti vseh čutov razvil v sebi h in a v c a, ki mi je bil na romanju skozi malone tridesetletno duhovniško življenje zmerom naređen pomočnik.

Ako sem imenoval bivanje v Padovi prazno, sem storil to samo glede na vnanjosti svojega življenja; kajti navznoter sem prav temu razdobju poseben dolžnik. Ko sem bil tiste dni brez vsa-

kršnih gmotnih sredstev, sem namreč kakor bea- rač potkal na vrata polihistorja Giacoma Casalonghija. Ta mož je stal prav na pragu sedemdesetega leta, ko sem se smel seznaniti z njim, in je bil zaradi tega duhovnik po božji volji, kajti kri se mu je počasi in umirjeno pretakala po žilah; in ker je imel obilo pisanja in je bil pregledal moje papirje, me je vzel v svojo hišo za sekretarja. Njemu gre torej prva zahvala, da nisem obležal na cesti in da sem se mogel počasi spet vzdigniti v svojem stanu, in trdno sem prepričan, da bi bilo z menoj marsikaj drugače, ako bi se bil s tem modrim in dobrotljivim pastirjem prej seznanil kakor s patrom Geronimom in bi me bil vzel k sebi ali vsaj našel, preden sem pobegnil iz objema lepe hotljivke in nasmejanih vinogradov.

Naj sem se torej od Giacoma Casalonghija še toliko naučil, vendar je bilo na žalost vse prepozno in zaradi tega zamen, in tako sem lakomno pograbil priliko, ki mi jo je nekega lepega dne sam ponudil: da zapustim Padovo in njegovo gostoljubno hišo ter krenem na Mestre in dalje na vzhod, dokler ne zagledam kupole Svetega Marka.

Zgodilo se je takole:

Tistega odločilnega leta, ko se je v Padovi izpremenila moja usoda, je bil beneški kardinal in nadškof Riccardo Sartori, ki je v svojih dijaških letih posedal ob Casalonghijevem znožju na klopetih padovske univerze. Od Njegove Prezviščenosti je tedaj prišlo v Casalonghijevo hišo pismo, zaprto z nadškofovim pečatom, in ko ga je pro-

MALI OGLASI

Službo dobi

Seveda 1. dan, davak 3. dan, za šifro ali dajanje naslova 5. dan. Najmanjši znesek 17 Din.

Tri čevljarske pomočnike

prejme takoj — A. Jole, 29764-1

Perf. kuharico

sprejem takoj. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra, 29714-1

Biro »Central«

Kolarčeva 101, Beograd, tel. 26-228. — namočba vsak dan kuharice, so barice, dekleta, vsako vrstno žensko služnino v Beogradu in notranjosti, 29858-1

Strojnik

ki je izkušen strojni ključar in klatir izpraskan čoln, mehanik ter se razume tudi na elektro, — sprejemamo za vodstvo naprav in nadzorstvo čolnarjev. — Ponudbe s zahtevki plače in prepisi sprave na ogl. odd. Jutra pod »Mlaža energija«, 29894-1

Krojaškega pomočnika

za boljša dela sprejem takoj za stalno, Josip Klun, krojača, Kočevje, 29845-1

Dva mizararska pomočnika

zmožna dela na stavbah, — dobila takoj mesto pri fil. Filip Lazar, Jelenice, 29795-1

Kolarskega pomočnika

kateri je zmožen avtomobilsko dela in kovaškega pomočnika, sprejem. Josip Kordos, Sušak, 29733-1

Šiviljo

s dobrim okusom, staro do 50 let, ki ima rada otroke, sprejemem v službo v Ljubljani, Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Din 300«, 29845-1

Samostojnega strugarja

Sprejmo za reparaturno delavico 1. decembra 1937. Ponudbe s prepisi sprave na ogl. odd. Jutra pod »Sre«, 29854-1

Več knjigovodskih delavk

izkušenih, dobro izveščenih, sprejemem v stalno službo, Litografija Josip Čemazar, Ljubljana, 29879-1

Prodajalko

zpevniške in delikatesne stroke, sprejem takoj. — Ponudbe s sliko na ogl. odd. Jutra pod »Sre«, 29871-1

Frizerja ali frizerko

dobro moč, isčem. Ponudbe na področju Jutra v Celju pod »Stalno namestitev«, 29698-1

Maltr natararico

ali trg. pomočnico, lahko začetnico, tedno znanjenci, s kavarjo, sprejemem v stalno službo. Plaša mesečna m. procenti. Nastop 1. dec. — Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Lepa bodočnost«, 29691-1

Službo išče

Vaska Seveda 30 par, da v 3. dan, za šifro ali dajanje naslova 5. dan. Najmanjši znesek 12 Din.

Kot pomožni delavec

isčem zaposlitve v trgovini, gostilni, sodovinarstvu kot sluga, razvešalec ali sluh. — Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Samostojen 30 let«, 29855-2

Natararica

večja vseh del, isče službo za takoj. Najrajši za Ljubljano, Kranj ali Trzin v eno boljših gostilni ali restavraciji. Cenj. ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Sre«, 29899-2

INSERIRAJTE V »JUTRO«

G. Th. Rotman:

Gospod Kozamurnik postane umetni jahač

52

»To pa, to!« je odvrnil mož. »Dobro«, je rekel gospod Kozamurnik, »pomagal vam bom!« Zlezal je s konja, privezal na en konec konopca voz, na drugi konec pa belca in spet zlezal nanj. »Hi, belček«, je zaklical, »pokaži, kaj znaš!«

Za preskrbitev pisarniške službe

v Ljubljani dam prvo mesečno plačo, odnoeno prvi mesec brezplačno. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Sprejemkundiger Steno-aktiograph«, 29832-2

Kamnosek

zdrav in pošten, isče kakršnokoli službo za inkasenta, slugo itd. Nastop takoj. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Imam kavejov«, 29817-3

Potniki

Seveda 1. dan, davak 3. dan, za šifro ali dajanje naslova 5. dan. Najmanjši znesek 17 Din.

Potnika za

spirituozne dobro uvečenega v tej branji, — isče provizivna tvojstva likov. Potovanje počenja proti prazniku v Sloveniji in Gorski Kotar. Izkazani uspehi: Sigurno zaposlenje. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra, 29794-5

Naslove malih oglasov pošiljamo samo onim, ki pošljejo mamke za 3 din.

Prodaj

Seveda 1. dan, davak 3. dan, za šifro ali dajanje naslova 5. dan. Najmanjši znesek 17 Din.

Orehova jedra in cvetlični med

načeneje nudi J. MENART, Domžale, december, 29890-36

Sani in doro

na peresih, oboje za težko vožnjo, poceni prodaja J. Menart, Domžale, 29898-6

Manufaktura, galanterija

izdelana in drugo blago radi likovnosti zelo poceni prodaja. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Ugodni pogoji«, 29837-6

Kje kupite dobro in poceni?

V novi manufakturi trgovin JOSEF, v Ljubljani na Tyrševi cesti 17. Le preizkajte se, 29892-6

Pridelki

Seveda 1. dan, davak 3. dan, za šifro ali dajanje naslova 5. dan. Najmanjši znesek 17 Din.

Goveje meso

Din 6-9 od danes naprej. Franc Volkar, mesar Ljubljana VII, Jernejeva 19, 29892-33

Pižol, lečo, luščeni grah

mak, orehova jolovca in krompir, — nud. najceneje Sever & Komp. Ljubljana, Gosposvetska cesta 5, 29730-33

Sadje

Seveda 1. dan, davak 3. dan, za šifro ali dajanje naslova 5. dan. Najmanjši znesek 17 Din.

Zimska jabolka

prodaja po Din 1.50 (4 kg) A. Lottspeich, Rimske Toplice, 29899-34

Zivali

Seveda 1. dan, davak 3. dan, za šifro ali dajanje naslova 5. dan. Najmanjši znesek 17 Din.

Mlad foxterier

s seleno ovratnico, se je natekal. Najditej dobri nagraj. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra, 29871-27

Foxterier

bel, recast, se je zgubil. — Išči na line Piki. — Javiti proti nagradi g. A. Hanuš, Kolodvorska ul. 33, 29872-27

Stroji

Seveda 1. dan, davak 3. dan, za šifro ali dajanje naslova 5. dan. Najmanjši znesek 17 Din.

Stabilni motor

na vpojni ali lesni plini, eventualno Diesel, rabljen, v garantiranem dobrem stanju od 35 KS, kupim ta govorino. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Stabilni«, 29849-39

MORANA SMRT PLEŠAVOSTI!

NI VEČ PLEŠAVOSTI! MORANA JE MENAKRILJIVA! TISOČI IN TISOČI SE NJEJ ZAHVALJUJEJO, TO DOKAZUJEJO MNOGE ZAHVALE. PAŽITE NA IME »MORANA«! Kakoj izgine njej ekemi tla. Jzpadanje las prestane. Pogočava. lasne korenine. Kakoj lasje rastejo na plešastem mestu. Morana! Zablajate jo. nasod! POŠILJAMO PO POVZETJU, STEKLENICA DOLGA POSILJAMO MODERNA KOZMETIKA - SPLIT -

3. nr. 17274/37

V najem

oddam gostinjske prostore in kuhinjo s potrebnim inventarjem. Osebnostne informacije in pismene ponudbe do 25. t. m. je poslati: Zadruga »Narodna sloga«, Jelenice - Fužine, Sokolski dom, 29892-17

Posest

Seveda 1. dan, davak 3. dan, za šifro ali dajanje naslova 5. dan. Najmanjši znesek 17 Din.

Več stavbnih parcel

od 1400 do 7500 kvadr. m. prodam. Vodovod, elek. trika poleg. Polzeve se v Vilmarih 100, 300-20

Večje število parcel

kompleksov, posestev, gozdov, trgovskih in stanovanjskih hiš ter v il ima napredaj gradben. strokov. no. izobrazben posredovalec KUNAYER LUDVIG, Cesta 30, oktobra 6. Telefon 37-30. Pooblaščen graditelj in sodni cenitelj za nasvete brezplačno na razpolago, 29890-39

Večje novo hišo

s dobrih obzornost, v lepem delu mesta Ljubljane, v bližini kolodvora. Kozar tudi več drugih večjih in manjših hiš, vil, stavbenih parcel ter večjih kompleksov zemljišč v Ljubljani in predmestjih. prodaja ugodno. Prvo društvo hišnih posestnikov v Ljubljani, Salendrova 6, 29876-30

Kapital

Seveda 1. dan, davak 3. dan, za šifro ali dajanje naslova 5. dan. Najmanjši znesek 17 Din.

Al. Planinšek

Ljubljana, Beethovnova ul. 14, Telefon 35-10. Izposljuje vse bančne, kreditne posle, nakup in prodajo hranilnih knjižic najugodnejše proti takojšnjemu plačilu, 29890-36

Bančno kom. zavod

Maribor, Aleksandrova 40. kupuje HRANILNE KNJIŽICE vseh den. zavodov VREDNOSTNE PAPIRJE vseh vrst VALUTE vseh držav po najvišji dnevni cen. 227-16

Prazno sobo

s številnim, s posebnim vzhodom, oddam lahko takoj najem 2 ostanca. Riharjeva 2, za Obrtno šolo, 29906-23

Sobe išče

Seveda 1. dan, davak 3. dan, za šifro ali dajanje naslova 5. dan. Najmanjši znesek 17 Din.

2 opremljeni sobi

s souporabo kopalnice, — isčem za takoj. — Naslov: Ing. P. Tschada, Ljubljana, Zvezdarska ulica 4/I, 29877-20a

Razno

Prilika

ugodnega nakupa trenčkotov, hubertusov, obleke, perila itd. Presker Sv. Petra cesta 14, 29791-17

Nasle gledališče

DRAMA

Začetek ob 20. uri

Sobota, 20. Firma. Izven. Znižane cene od 22 din navzdol.

Nedelja, 21. ob 15. Pastirček in princeska. Izven. Ot. 20. Simkovi. Izven. Znižane cene od 22 din navzdol.

OPERA

Začetek ob 20. uri

Sobota, 20. Gorenjski slavček. Slavnostna predstava v proslavo 100letnice rojstva skladatelja Antona Forsterja. Izven.

Nedelja, 21. ob 15. Sv. Anton vseh zaljubljenih patron. Izven. Znižane cene od 24 din navzdol. Ob 20. Seviljski brivec. Izven. Znižane cene od 30 din navzdol.

Otroci, ki so bili izbrani za sodelovanje pri mladinski predstavi »Pastirček in princeska« naj se zglase danes ob 19. v dramskem gledališču, kjer bo generalna vaja za predstavo.

SENTJAKOBSCO GLEDALIŠČE

Nedelja, 21. Kdo je papa (Bichon), ob 15. popoldanska predstava. Kdo je papa (Bichon), ob 20.15. večerna predstava, zadnjič.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Sobota, 20. Pesem s ceste. B.

Nedelja, 21. ob 15. Bela bolezen. Delavska predstava. ob 20. »Trije vaški svetniki«. Znižane cene.

RADIO

Sobota, 20. novembra

Ljubljana 12: Peeter program s plošč. — 12.45: Vreme, poročila. — 13: Čas, spored, obvestila. — 13.15: Plošče. — 14: Vremenska napoved. — 18: Za delopust igra Radio orkester. — 18.40: Izvoz našega lesa (dr. A. Golja). — 19: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. — 19.30: Nac. ura: Razvoj kmet. šol v Jugoslaviji (g. Ivo Zoričič). — 19.50: Pregled sporeda. — 20: O zunanji politiki dr. A. Kuhar. — 20.30: Veseli in žalostni dogodki iz življenja Jake Smolake. — 22: Čas, vreme, poročila, spored. — 22.15: Za vesel konec tedna igra Radijski orkester.

Nedelja, 21. novembra

Ljubljana 8: Vesel nedeljski pozdrav (plošče). — 8.15: Prenos cerkvene glasbe iz franč. cerkve. — 8.45: Varski govor (ravnatelj g. J. Jagodje). — 9: Čas, poročila, spored.

Lutkovni oder Sokolskega društva Ljubljana - Šiška priredi danes ob 16. uri lutkovno predstavo »Jaka baron«, na katero vabimo šišensko mladino.

Sokolsko društvo Ribnica priredi jutri v nedeljo 21. t. m. ob 10. dopoldne v svojem domu predavanje »Utiš iz Bolgarije« s slikami. Predaval bo predavatelj ZKD g. Bučar Vekoslav.

Sokolsko društvo Sodražica priredi jutri v nedeljo 21. t. m. ob 15. v svojem domu predavanje »Utiš iz Bolgarije« s slikami. Predaval bo predavatelj ZKD g. Bučar Vekoslav.

Kupuj domače blago!

ČAMPA, SENEGACNIK, PETRE

Dol. Straža, 19. novembra 1937.

Zalujoče rodbine:

ČAMPA, SENEGACNIK, PETRE

UMRLA JE NASA LJUBA ŽENKA IN PRESKREBNA MAMIKA, GOSPA

ANICA ARH

SOPROGA TRGOVCA IN POSESTNICA

V 45. LETU STAROSTI

POGREB NEPOZABLJENE BO V SOBOTO, dne 20. t. m. OB 3. URI POP. IZ HIŠE ŽALOSTI V SVEČINI NA DOMAČE POKOPALIŠČE.

SVEČINA, DNE 18. NOVEMBRA 1937.

MATIJA ARH, SOPROG; DOBRI IN LEA, OTROKA

UMRLA JE NASA LJUBA ŽENKA IN PRESKREBNA MAMIKA, GOSPA

ANICA ARH

SOPROGA TRGOVCA IN POSESTNICA

V 45. LETU STAROSTI

POGREB NEPOZABLJENE BO V SOBOTO, dne 20. t. m. OB 3. URI POP. IZ HIŠE ŽALOSTI V SVEČINI NA DOMAČE POKOPALIŠČE.

SVEČINA, DNE 18. NOVEMBRA 1937.

MATIJA ARH, SOPROG; DOBRI IN LEA, OTROKA

Celotna komplicirana ladijska pogonska oprema se regulira z enim vzvodom. Istotako ima tudi novi Tesla Radio Mediator TM 68 samo en gumb za manipuliranje. En edini gumb skrbi za izbiro postaja, za prilagajevanje in reguliranje tonov.

Zahtevajte brezplačno neobvezno izvajanje!

Tesla Radio Mediator pri naša užitek v hišo.

red. — 9.15: Koncert Bžigrajskega pevskega društva. — 11: Otroška ura: Teta kramlja in prepeva. — 11.30: Koncert Radijskega orkestra, solistka ga. Ksenija Vidali. — 13: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. — 13.15: Poskočne in vesela (plošče). — 16: Medžimurske narodne poje tercet Stritar. — 17: Kmet. ura: Tularemija in pseudotuberkuloza pri zajcih in drugih glodalcih (dr. S. Ziberti). — 17.30: Nastop malih harmonikarjev. — 19: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. — 19.30: Nac. ura: O naši znanosti (prof. dr. Ivan Čaja). — 19.50: Slovenska ura: Pevski kvintet »Mladost«; Slovenci in leto 1848. (dr. I. Grafenauer). — 20.30: Koncert poljske glasbe (poje ga. M. Strukelj-Verbečevam, pri klavirju prof. M. Lipovšek). — 21.20: Prenos plesne glasbe iz kleti Emona. — 22: Čas, vreme, poročila, spored. — 22.30: Izseljeniški večer.

Beograd 17.45: Lahka glasba. — 20.10: Orkestralni in pevski koncert. — 22.20: Ples. — Zagreb 20: Tamburaški zbor. — 20.30: Recitacije. — 21: Lahka glasba. — Praga 19.25: Koračnice in valčki. — 20.25: Zvočne slike. — 22.20: Lahka glasba. — Varšava 19.25: Lahka glasba. — 21.15: »Francoski kabare«. — 22: Orkestralni in pevski koncert. — Dunaj 11.45: Simf. koncert. — 12.55: Orkester. — 15.40: Komorna glasba. — 19.35: Skladba za čelo. — 20.05: Operetni večer. — 21.35: Plošče. — 22.30: Ples. — Berlin 19.25: Godalni kvintet. — 20: Veliki orkester. — 22.30: Lahka glasba. München 19.10: Mali koncert. — 20: Iz nemških oper. — 22.30: Lahka glasba. — Stuttgart 19.30: Plošče. — 20.45: Orkester in solisti. — 22.30: Iz Berlina. — 24: Nočni koncert.

se dobivajo v strokovnih optičnih trgovinah. Pojasnjevalna tiskovina URO brezplačno pri CARL ZEISS, JENA, glavno zastopstvo M. Pavlovic, Beograd, fah 411.

Emo največjih podjetij Jugoslavije išče za prodajo svojih predmetov na odplačevanje, poštene, vestne

PRODAJALCE

proti maksimalni proviziji. — Stalen in siguran zaslužek. Mala kolekcija za delo. — Obrnite se na adresu IVAN BROZ, Zagreb, Ilica br. 89/II od 14. do 16. ure.

OSRAM

Tudi tvoje oči rabijo boljšo svetlobo

Varijete svoje oči!

Za to je potrebna dobra razsvetljava. Na notranji strani matirane Osram-D žarnice dajejo dobro in poceni svetlobo.

Uporabljajte Osram-D žarnice, za kar Vam bodo Vaše oči hvaležne.

Pri nakupu pazite na garancijski znak.

3

OSRAM

Dekalumen žarnice s garancijskim znakom za malo porabo toka v wattih.

OSRAM-D

OSRAM

OSRAM

OSRAM

OSRAM

OSRAM

OSRAM

OSRAM

OSRAM

OSRAM

OSRAM